11-a JARO, N-o 433 MONATA ESPERANTO-GAZETO 25. SEPTEMBRO 1935

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO, ADMINISTREJO K SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO : 67, avenue Gambetta, Paris 20e
Poŝtĉekaj kontoj je nomo de SAT-Paris : Bruxelles n-o 350 189, S'Gravenhage n-o 211 533, Kopenhago n-o 4 986, Paris n-o 1234 22. Stokholmo n-o 74 153, Wien n-o D-109 068, Zagreb n-o 41 448, Zürich n-o VIII-200 49. Alilande oni pagu per poŝtmandato je nomo de SAT. bonvalutaj devizoj en rekom. letero aŭ bankĉeko je nomo de « Bannier ».

PROTOKOLARO PRI LA XV-a KONGRESO DE SAT EN PARIZO (3.-8. AŬGUSTO 1935)

BULONJO. — Ekde la komenciĝo de la semajno antaŭiranta la Kongreson, la urbdoma salono en socialiste estrata Bulonjo (Sejno), rezervita por la Somerlernejo, komencas pleniĝi per Gek-doj venantaj el eksterlando (ĉefe bicikle). La tendoj stariĝas proksime de tiu ĉi loko, k la loĝantaro komencas priatenti la fremdajn gastojn.

INTERKONATIĜA VESPERO. — Ĉi tiuj K-doj kuniĝas kun la intertempe trajne k aŭtobuse alfluantaj kongresanoj ekde sabato matene (3.8.) en la antaŭhalo de la Kongresejo (Salonego *Adyar*, avenuo Rapp, en bela kvartalo de Parizo, apud la Ejfelturo). Je la 20.30-a horo okazas rendevuo por intima vespero en la Akcepteja salono, kie troviĝas ankaŭ la tuta kongresdaŭro Librovendejo (ĝi ĝuas viglan vizitadon ; libroj kun malaltigitaj prezoj k precipe ilustritaj poŝtkartoj estas deziregataj). Horkantado (de parizaj lab.-esp.-grupanoj), salut-paroladeto, legado de salutoj ricevitaj el ĉie, forpasigas rapide la fiksitan tempon en troplena salono, nesufiĉe ampleksa por enteni ĉiujn jam alvenintajn Gek-dojn.

MALFERMA SOLENO. — Post komuna tagmanĝo en diversaj restoracioj de la urbcentro la kongresanoj k multaj invititoj (ĉ. 600 personoj entute) plenigas la Kongresejon (similan al teatro kun komfortaj seĝoj k balkono). Super la podio salutas ruĝa tukego kun surskribo : « Per Esperanto por la Unuiĝo de la Mondproletaro ». La bone ekipita orkestro de l'Ripoztempa Komitato *(Comité national des Loisirs)* aŭdigas la vervan k noblan Egmont-uverturon de Beethoven : digna malfermo por la Kongreso. K-do *Pâris* mallonge salutas la kunvenintaron je la nomo de la Organiza Kongres-Komitato k direktas kelkajn franclingvajn parolojn al la invititoj.

Georges Pioch (eminenta reprezentanto de la Ligo de Pacbatalantoj) parolas pri la neceso de esperanto, kies naskiĝo respondis al profunda bezono. Ni devas batali, li diras, por la Paco k por la malarmado tiel materiala kiel morala. Ambaŭ malarmadoj estas nepre necesaj por savi la homaron. Li insistas pri la graveco de komuna lingvo por la homoj kiuj deziras mondpacon, ĉar ĝuste la lingva malsamo kreas multe da antagonismoj en la mondo. Kompreneble ne ĉiu lingvuzo kondukas al malpaco k milito ; dependas de tio, kiu uzas la lingvon. Geniaj homoj, tiaj kiaj estis Gœthe k Beethoven, en Germanio, Dostojevski k Tolstoj en Rusio, Ŝekspir en Anglio, k Viktor Hugo, Volter, Anatol Frans ankaŭ k multaj aliaj en Francio, esprimas per sia nobla lingvo la aspirojn al la humaneco k universaleco. Tian lingvo-uzon mi ja ne kondamnas ; sed ordinare la naciaj lingvoj estas uzataj por tute malindaj celoj, k certe ne por interalproksimigi la diversnaciajn homojn. Niaj muzikistoj en tiu ĉi salono prezentis al ni pecon da nobla, alta lingvo, tiu supera lingvo de Beethoven, kiu beligas la korojn k animojn k purigas la spiritojn. — Kiam la homara konscienco estos forviŝinta la landlimojn, tiam ankoraŭ kreiĝos novaj limoj farataj de avideguloj. Mi mem estas bedaŭrinde tro aĝa, por ankoraŭ ellerni esperanton ; sed mi tutkore aprobas vian celadon k aspiradon, k mi mem spertis en miaj eksterlandvojaĝoj ofte la maloportunon ne povi sufiĉe libere moviĝi pro manko de interkomprenilo. Mi salutas k deziras bonan sukceson al via belega kongreso.

Partoprenantoj de l'XV-a SAT-Kongreso en la korto de l'Versajla kastelo

Reprezentanto de la *Partio por Proleta Unueco* (P.U.P.) aliĝas la ideojn esprimitajn de G. Pioch, atentigante pri la militminaco. Li diras, ke la partio de li reprezentata ĉiam akcelis la reunuiĝon de la lab. klaso. Trans la nura agad-unueco li pledas por la organiza unueco. Rekonante la valoron de esp-o, lia partio *morale devigas* siajn anojn lerni esp-on.

Reprezentanto de la direkcio de C.G.T.U. *(Unuecema Sindikatara Konfederacio)* pentras unue antaŭ la okulojn la nunan minacon de la faŝismo. Li esprimas ankaŭ sian bedaŭron, ke li ne povas paroli en esp-o antaŭ tiu ĉi multnacia publiko. Li pledas fine por la renverso de la barieroj inter la popoloj. Dirinte, ke esp-o estas lingvo de popolara kulturo, li gloras la disvolviĝon de la kulturo en Sovetio k konkludas, ke la kulturo povas nur veni el la popolo. Li esperas k antaŭvidas, ke en proksima tempo la Konfederacio decidos krei studrondojn pri esp-o en la diversaj sindikatoj.

Post orkestra muzikaĵo, K-do *Germen* parolas je la nomo de la Plenum-Komitato de SAT. Li esperas pri sukcesa k fruktodona laboro en la kongrestagoj. Li unuavice salutas la K-dojn venintajn el terorlandoj, malgraŭ ĉiaj malfaciloj. Poste li salutas k dankas pro ilia veno la multnombrajn holandajn k svedajn Gek-dojn, kiuj hodiaŭ formas la plej firman fundamenton de nia lab. esp. movado, ĉar en multaj landoj SAT estas malpermesita. Li emfazas la esprimkapablon de la lingvo esp-o, ĝian vivantecon k ĝian neceson kiel batalilo de la laboristaro. Multaj lab. organizoj sin esprimis jam favore por esp-o, tamen tiuj esprimoj plej ofte estas platonaj. Tamen estas konstateble, ke granda lab. organizo kiel I.T.F. regule uzas esp-on por sia gazetservo, same la Soc. Sport-Internacio. Bedaŭrinde, kompare kun tio, kio estas entreprenita, la sukceso ĝisnuna estas tre malgranda. Esperantisto, kiu kelkfoje partoprenis esp. kongreson k aŭdis la viglajn, eĉ ofte pasiajn debatojn, ne dubas plu pri la pozitiva uzeblo de nia lingvo. En lando, kiu estas la barbara centro, instruministro dekretis malpermeson pri esp-instruado en la lernejoj, ĉar ĝi malutilus al la naciaj interesoj. Ĉu tio ne montras, en kiu direkto ni devas iri ?

K-do *G. Vrees* (Amsterdamo) salutas la kongreson nome de la Nederlanda Federacio de Lab. Esp-istoj, kiu sendis al Parizo du ĉef-estraranojn subtenatajn de multaj membroj, kiuj venis ĉu bicikle, ĉu aŭtobuse, ĉu trajne al la kongresurbo. La 15-a Kongreso estu jubilea kongreso en tiu senco, ke ĝi forĝu batalfronton kontraŭ faŝismon k militon.

K-do *Eriksson* (Stokholmo) salutas unue je la nomo de Sveda LEA. En Svedio, li diras, ni faras nian *devon* k nenion pli ! La 13-a SAT-kongreso en Stokholmo okazis en la signo k sub la protekto de la sveda faka movado laborista ; ĝi ricevis bonan helpon de la faka movado k ankaŭ materiajn subvenciojn. Esp-o hodiaŭ estas sufiĉe konata ĉe la sveda lab. movado. Li salutas ankaŭ nome de ITF (Transportlab. Federacio), kies estraro delegis lin al la kongreso, ĉar ĝi mem, pro preparo de propra kongreso, ne povas sendi delegitojn. Trapasante Eŭropon, li diras, li devis trapasi la landon de barbareco k li restis dum unu semajno en rondo el amikoj k parte

ankoraŭ SAT-anoj, kiuj restas la samaj, kiaj ili iam estis, malgraŭ ĉio...

K-do *Rosenbloom* (Manchester) salutas je la nomo de SAT en Britio k bedaŭras ne povi saluti nome de la tuta brita laborista movado. Malgraŭ subvencioj k helpagado rilate senlaborecon, li diras, la mizero laboristara plue daŭras.

Post ludo de la orkestro, K-dino *Glodo-Tinland* (Parizo) salutas nome de F.E.O. (franclingva LEA). Ŝi emfazas la unusemajnan komunvivon en ĝojo k kamaradeco okaze de la mondkongreso k memoras pri la forestantaj K-doj, ne havantaj eblon viziti SAT-kongresojn, interalie el Sovetio, krom tiuj el Italio, Hungario k aliaj blankaj landoj. Tamen ni ne malesperu k faru nian eblon, ke iam tiuj K-doj ree povu labori kune kun ni k ke SAT denove fariĝu la asocio de la *tutmonda* lab. esp-istaro.

K-do *Filliâtre* (Parizo), poŝtisto, salutas nome de « Interligilo de P.T.T. », kies redaktoro li estas. Li komparas en sprita maniero la poŝton kun esperanto, dirante, ke esp-o estas preskaŭ teknika afero. Li amuzas la aŭskultantojn, kritikante en agrabla formo la mis-statojn en la poŝt-telefon-telegrafa k radia regno.

K-do *Berlo* (FEP-grupo Pariza, sekcio de IPE) salutante la kongreson memorigas pri la parte efektivigita unuecfronta agado de la pariza prolet-esperantistaro k deziras, ke el la kongreso eliru la decidoj, la direktivoj al ĉiuj SAT-rondoj en la mondo, por ke ili faru la samon. Li dezirus, ke la nunaj internaciaj lab. tendencaj esp. organizoj interkontaktante malhelpu, ke laboristoj aliĝu aliajn esp. organizojn, kiuj sub ŝajno de neŭtralo trompe allogas honestajn homojn k poste kondukas ilin al faŝismo.

Post tio S-ro *Barrier* (de la Pariza konservatorio, kant-fako) plezurigas la kongresanojn per solkantoj (en esp-o k en franca lingvo).

K-dino *Moore* (Londono) salutas je la nomo de la centro de Internacio por Socialista Kunbatalo, pri kiu ŝi diras, ke ĝi faras ĉion, por utiligi esp-on en la servo de la partio, por la bono de la proletaro.

K-do *Koč* (Plzen) salutas nome de « Kulturo » (esp. societo Plzen-a), K-do *Juncadella* (Zaragoza) por la tiulokaj K-doj, aludante pri la persekutoj k enkarcerigoj, kiuj sekvis la oktobran ribelon en Hispanio.

La orkestro ludas *La Internacion*, kiun kunkantas la tuta ĉeestantaro.

La solena kunveno finiĝas per prezento de la teatraĵo « La Versajla Kaptito ». Varma aplaŭdo rekompencas la bonan volon montritan de la neprofesiaj aktoroj — anoj de la pariza lab. esp. grupo.

Fino ĉ. 18.30-a horo.

•

Salutleteroj k -telegramoj estis ricevitaj de Dana LEA (sidejo : Aarhus), Amsterdama SAT-anaro, Proleta Esp. Grupo « Juneco », Barcelono, Belgia sekcio de franclingva LEA, Rondo de SAT-amikoj en Buenos-Aires, Lisbona SAT-rondo, Laborborso en Lyon, SATEN-komitato en Porto, Lab. esp. grupo, Ptuj (Jugosl.), Roterdama distrikto de FLE, Lab. Esperanto-Klubo Stokholma, TLES-grupoj en hispanlingvaj regionoj, IPE-Leningrado, Lab. Grupo Esp-ista k pasintjara O.K.K., Valencio, Kultura Esp. Grupo, Valencio, Lab. esp. societo. Zagreb. Esp. Kultura Klubo, Zaragozo, krome multaj *individuaj* bondeziroj de fervoraj perantoj k membroj (ankaŭ el Germanio) ; ni ne povas citi ĉi tiujn pro lokomanko.

Unua Laborkunsido

(5-a de aŭgusto, 10.15-a horo).

Ĉeestas pr. 300 p. K-do *Pâris*, prezidanto de la O.K.K., transdonas la parolon al K-do *Ĝermen*, prezidanto de la P.-K., kiu post memorigo pri la mortintaj membroj de la lasta jaro (inter ili K-do Botton el Lyon, kiu mortis antaŭ kelkaj tagoj akcidente, dum vojaĝo al la kongreso), proponas kiel prezidantojn por la kongreso K-dojn *Azorin* (Cordoba), *Coldefy* (Aulnay), *Eriksson* (Stokholmo) k *Prent* (Amsterdamo). *(Akceptite.)* Kiel protokolantojn : K-dojn *Bartelmes* (Parizo), *Provost* (Parizo) k *F. ten Hagen* (Amsterdamo). *(Akceptite.)*

K-do *Coldefy* prezidas unu horon, poste K-do *Eriksson*. La prezidanto proponas por la *Propon-komisiono* (laŭ proponoj faritaj el la kunvenintoj) jenajn 7 K-dojn : *Österholm* (Malmö), *Belaud* (St. Nazaire), *Rosenbloom* (Manchester), *Pâris* (Malakoff), *Vrees* (Amsterdamo), St. (Innsbruck) k *Juncadella* (Zaragoza). *(Akceptite.)*

Komentoj al Raportaro de P.-K.

K-do *Ĝermen* (Parizo) komentas la raportaron de la Plenum-Komitato, komisie de la P.-K. Dankinte al P.-K.-anoj, siaj kolegoj, kiuj jam de longaj jaroj aktivas ĉe la gvidado de la asocio, li klarigas la malfacilaĵojn de la redakta laboro, la elekton de la taŭga materialo, la nesufiĉon de la kritikoj ricevitaj rilate la enhavon k la apermanieron de la organoj. « Nuraj laŭdoj ne sufiĉas ; ni ja volas plibonigi, kreski, plioftigi la aperon de l'gazetoj. « Senn. Revuo » meritus multe pli da disvastiĝo, ĉar ĝuste tiu gazeto *aplikas* esp-on. « S-ulo » estas organo por k pri la movado, « S. R. » publikigas esence *peresp-an* materialon, krom la belliteratura parto. La enhavo laŭ tendencoj estis tre diversa ; ni klopodis limigi la aperon de neobjektive verkitaj artikoloj. Grandnombre la artikoloj estis originalaj (statistiko ne estis farita). Tro malmultaj K-doj agas por disvendi nian libraron, el kiu restas ankoraŭ stoko el libroj eldonitaj antaŭ 10 jaroj en kvanto de nur 2.000 ekz-oj. Nur la « Plena Vortaro » estas vera savilo, kiu helpas kuraci la vundojn faritajn per la skismo k la faŝismo. » Aludoj pri la monperdoj okaze de la translokigo de la varoj el Leipzig al Parizo, pri kiuj parte la centro eksciis nur lastjare (sumaj perdoj de 120.000 fr. fr. inkluzive de la perdoj el Moskvo). « Tiel malgraŭ la efika helpo en la ŝtopado de la breĉo per la vendado de la « Plena Vortaro » la financaj perspektivoj por la estontaj jaroj ne estas tre ĝojigaj. Rilate la akci-konton mi volas rimarkigi, ke multaj akciuloj ne postulis la repagon, kio kompreneble helpas en la amortizado de la ĝeneralaj ŝuldoj. » Doninte kelkajn nombrojn el la ĉi-jara bilanco, K-do Ĝermen faras rimarkon pri la ĝis nun ne funkciinta administra kontrolado (de la kontolibroj) ; li pensas, ke tiu afero solviĝos en la sekvantaj semajnoj.

K-do *Banmer* (P.-K.-ano) faras kelkajn kompletigajn rimarkigojn : 1) pri la laŭregula konduto de la nuna presisto de la SAT-gazetoj, kiu faris kontrakton kun siaj laboristoj, aprobitan de sindikata flanko ; 2) pri la rolo de la eksa Leipziga administranto k Admin. Komisiono, kiuj siatempe rifuzis atenti niajn informojn pri proksimiĝanta faŝismo en Germanio k eĉ primokis niajn avertojn ; sekve ili estas kunkulpaj en la perdoj trafintaj nian asocion, ĉar ekzistis eblo, sufiĉe frutempe translokigi la havaĵon eksterlanden, por nia *tutmonda* asocio, kiu povas translokiĝi ekzistis en ajn en okazo de danĝero en iu lando. Se ne iu K-do private konsentus investi kapitalon en SAT, eĉ nun ankoraŭ la financa flanko de SAT ne estus garantiita kontraŭ surprizoj. K-do Banmer fine legas la raporton de la *Konflikt-Komisiono de SAT* (Roterdamo), subskribitan de la tri K.-K.-anoj, el kiuj neniu ĉeestas la Kongreson. La mallonga raporto entenas nur mencion pri unu konflikt-kazo (la sama kiel antaŭjare — vd. protokolon pri Valencio — nome inter Soc. frakcio k red. de « S-ulo » unuflanke, K-do Aarse aliflanke) ; ĝi solviĝis intertempe per la eksiĝo de K-do Aarse. La ĝisnunaj K.-K.-anoj deklaras sin pretaj daŭrigi la laboron.

Diskuto pri la Raportaro de P.-K.

K-do *Kruit* (Amsterdamo) opinias, ke oni ne povas laŭ la lingva flanko rekomendi al lernantoj k samgrupanoj ĉiujn librojn eldonitajn de SAT ; li citas kiel ekzemplon « La Brava Soldato Ŝvejk » k « Jimmie Higgins ». Li tamen rekomendus kiel bona SAT-ano tiujn librojn, sed la plej multaj K-doj estas finance malfortaj.

K-do *Bartelmes* respondas pri la lingvaĵo de « Brava Soldato » k « Jimmie Higgins ». La lingvokontrolo de tiuj du libroj tempe koincidis kun la instalo de la administra oficejo en Parizo, kio ne lasis al la kontrolinto la necesan tempon por tiom zorga kontrolado de la lingvaĵo, kiom ja necesus, malgraŭ ke la tradukinto de la Sinclair-libro estas reputacia esp-isto, redaktoro de esp. revuo. La kritikistoj en esp. gazetoj rajtas kritiki severe, sed ili restu justaj. K-do Degenkamp, en sia kritiko en « Lab. Esp-isto » (holanda), malfavore juĝis la « Bravan Soldaton », ne konsiderante la vulgarlingvecon de la dialogo, kiu eco nature donas alian aspekton al la lingvaĵo ankaŭ en esp-a ol oni kutimas trovi en *literaturlingvaj* verkoj. Certe la problemo pri vulgarlingvo en esp-o ne estas jam finsolvita ; sed ni tamen ekprovu ankaŭ tiajn tradukojn : nur per la provado formiĝas lingvo.

K-do *v. d. Plank* (Dordreĥt) dezirus trovi pli da allogaj artikoloj en « S-ulo », precipe por la komencantoj. Novaj anoj trovas la legaĵojn tro malfacilaj ; sekve oni malfacile atingas la prilaborotan terenon. La libro-katalogo de SAT ne estas sufiĉe loga, k ne aperas sufiĉe da novaj libroj ; tial la malprofito pro neaĉetado estas klarigebla. La stoko devas esti pli varia k la volumoj mem pli loge prezentitaj, ekz. kiel tiuj de « Populara Esp. Biblioteko », kiuj volonte estas aĉetataj k estas nekaraj.

K-do *Eriksson* (Stokholmo) ne havas kritikojn pri la agad-raportaro. Rilatante kiel peranto de SAT ofte skribe kun la centro, li ĉiam regule ricevis la respondojn ; li dankas publike pro la bona laborplenumo de la tri K-doj okupitaj pri la administraj laboroj de la centro. Rilate la perdojn en Leipzig, li opinias sin ankaŭ iom kunkulpeta pro tio, ke li akceptis nur 4 librokestegojn ekspeditajn el Leipzig k konsilis sendi la ceteron al Parizo, konsciante, ke ne estas eble loki la centron de SAT al la « ekstrema nordo de la civilizita mondo ». Li kontraŭas al la K-doj, kiuj kritikis la lingvaĵon k la gazetojn de SAT. Ne kulpas la legaĵoj, sed la spertomanko de la komencantoj, de la legantoj, se ĉi lastaj havas malfacilaĵojn. Oni devas verŝajne havi por la lernantoj specialan literaturon. Sed por pli sperta esp-isto estus tede ne trovi pli belan literaturon. En Svedio aperis antaŭ unu jaro « Gösta Berling » de S. Lagerlöf. Metu tiun libron en la manojn de komencantoj ! Ili tute ne povus kompreni la lingvon. Kulpas en tio la nesperto de la leganto, ne la literaturaĵo mem. Por mi do la aŭdita kritiko estas iomete neĝusta.

K-do *Capoulade* (Sète) proponas aperigi anstataŭ la nuna 8-paĝa « S-ulo » (6 paĝoj + 2 pĝ. « La Lernanto ») k 16-paĝa « S. R. », 12-paĝan « S-ulo » n k 12-paĝan « S. R. ».

K-do *Pâris* (Malakoff) miras rilate juĝon pri nekomprenebleco de « S-ulo ». Sed li ankaŭ ne trovas la enhavon tre alloga, ĉar ĉefe ĝi traktas administrajn problemojn, kio ne estas tre interesa. Oni nepre trovu la lokon, por enpresi en « S-ulo » ankaŭ kelkajn interesajn artikolojn. Li ne kredas, ke oni povos per la ordinara buĝeto ŝtopi la breĉon de 120.000 fr. Ne estas tolereble, ke 2-3 K-doj pruntedonu 10 milojn da frankoj. Ne estas bone, ke la asocio havu ŝuldojn, kiuj povos ĝin embarasi. La kongreso komisiu al la proponkom. ekzameni proponon pri eksterordinara kotizo aŭ ofero, kiun oni postulu de ĉiuj SAT- k LEA-anoj. Se la anoj de tiuj organizoj pagus unufoje kelkajn frankojn, tiel la financa situacio de SAT konsiderinde pliboniĝus. Oni petu tiun sumon por « ŝtopi la breĉon ». Li volas nenion riproĉi al la P.-K., kiu tre bone laboris, ĉar SAT laŭ li estas la sola lab. esp. asocio, kiu tre regule funkcias.

Tamen li atentigas, ke en la lastaj n-oj de la oficiala organo aperis reklamo pri libroj aŭ pri gazeto, eldonataj ekster la asocio, kiuj havas tre tendencan karakteron, nome « Herezulo » k « Ĉu socialismo konstruiĝas... ». Ne volante diri sian parte aproban, parte malaproban opinion pri la enhavo de tiuj eldonaĵoj, li esprimas sian

nekonsenton, ke la organo de unueca organizo propagandu por libroj, kiuj enhavas atakojn kontraŭ tendenco de la lab. movado. Li proponas, ke oni komisiu al la proponkom. ekzameni, en kiuj kondiĉoj povas aperi reklamoj en « S-ulo ».

Reklamoj pri tendencaj libroj aŭ gazetoj ne aperu en sama formo, kiel propraj reklamoj, k oni ne akceptu reklamon pri ĉiuj tendencaj gazetoj.

K-do *Vrees* (Amsterd.) opinias, ke la stilo en « S-ulo » ne estas tro malfacila por sufiĉe spertaj esp-istoj. « S-ulo » troviĝu antaŭ ĉio en la manoj de la SAT-anoj ; ĝi ne estu iu instruilo por komencantoj. Li estas komisiita en milda formo riproĉi la redaktoron pro aperigo de iuj malkonvenaj spritajoj en « Ła Lernanto ». Tamen la respondo de la P.-K. en la lasta « S-ulo » jam kontentige ordigis tiun aferon.

K-do *Juncadella* (Zaragozo) trovas la stilon de « S-ulo » sufiĉe bona, tamen dezirus pli facilan stilon. La abonmono estas tro kara por hispanianoj ; Francio havas altan vivnivelon, k tial la eldonado de l'gazetoj estas multekosta. La P.-K. povus kontroli, ĉu eldono de l'gazetoj en Hispanio estus ebla. Kontraŭante la proponon de K-do Pâris pri ekstra kotizo, li male opinias, ke oni devus plimalgrandigi la SAT-kotizon. Li bedaŭras ne esti aŭdinta klarigojn pri la unuecfronta afero en la komentoj donitaj de K-do Ĝermen.

Dua Laborkunsido

(5-a de aŭgusto, 14.45-a horo).

Ĉeestas proks. 175 K-doj. Prezidas K-do *Eriksson*, poste K-do *Azorin*.

(Daŭrigo de la diskutado pri la Raportaro de P.-K.)

K-do *Österholm* (Malmö) trovas nenion riproĉindan rilate la literaturan flankon de l' SAT-eldonajoj. Eble kelkaj libroj ne estas tute bonaj laŭ beletristika vidpunkto, sed en lab. rondoj oni rajtas uzi la popularan lingvon.

K-do *Banmer* fiksas kiel principon, ke ĝenerale eraras nur tiu, kiu *laboras*. Ne estas mirige, ke oni trovas ĉe iu flanko erarojn. Estas strange postuli redakti « S-ulo »n tiel, ke lernantoj povu facile kompreni ĝin. Kion do dirus tiuj, kiuj estas nelernantoj k volas legi sociologiajn artikolojn ? Nur 2 paĝoj el « S-ulo » estas por lernantoj. La kursestroj devus bone konvinkiĝi, ke ili sekvante la parolan metodon povas komenci uzi legotekstojn, uzi « Petro »-n, k post tio ankaŭ legigi la librojn de SAT. Sociologiajn artikolojn oni ne povas verki en infana lingvo, do por komencantoj. K-do v. d. Plank citis la ekzemplon de la P.E.B.-libroj, sed ĝuste P.E.B. bankrotis, pro tio ke la es-pista merkato hodiaŭ estas tre malarĝa. Jes, antaŭ dek jaroj oni povis vendi pomile, ne nur pocente la librojn. Tial la P.-K. eraris rilate la entreprenon ADLEL ; sed ĝi faris eraron malpli profundan ol la eldonintoj de P.E.B., kiuj bankrotis. ADLEL ne bankrotis, ĉar SAT povis likvidi regule la nesukcesintan entreprenon.

Li ne komprenas, ke esp-istoj pretendas posedi tute ĝisfunde la lingvon esp-o, ne havante la « Plenan Vortaron » en manoj. Kursestroj, gvidantoj de LEA-grupoj k SAT-rondoj devus daŭre instigi al aĉetado de tiu verko. Oni konsilis rilati kun hispania presejo por eldoni SAT-literaturon. Principe — jes, praktike — ne. Li memorigas pri la sperto farita okaze de presigo de SAT-libro en Aŭstrio. La avantaĝo de l'pli malaltaj preskostoj estis pli ol nuligita per la transport- k dogan-kostoj k longaj klopodoj pri livero. Aliflanke la hispania merkato ne estas sufiĉe larĝa, por konsideri presigon de aparta eldono por hispanianoj. La buĝeto de SAT ne permesas ekvilibrigi samamplekse « S-ulo »n k « S. R. », kiel proponas K-do Capoulade (la diferenco inter la eldonkvantoj de ambaŭ organoj estas tro granda). Li miras pri la plano de K-do Pâris pri ekstra kotizo. Hispanaj k belgaj K-doj jam nun trovas la kotizon tro alta ; sekve tiu rimedo ne taŭgas. Estas limo aliflanke, trans kiun ni ne povas malaltigi la prezon : ĝi estas fiksita per la fakturo de l'presisto, plus send-afranko k cet. elspezoj. La reklamoj en « S-ulo » por nepropraj eldonajoj estas *pagitaj* ; tio rilatas same la reklamojn pri « Herezulo » kiel tiujn pri « ISK » k.a. (vd. la programlibron). Rilate la kritikojn pri la literatura nivelo de la SAT-libraro li rimarkigas, ke almenaŭ kelkaj eldonajoj havas nedubinde altan literaturan nivelon, ekz. la verkoj de K-do Lanti, kies stilon senrezerve laŭdis ĉiuj recenzistoj. Li nomas tiujn Lanti-ajn verkojn modelaj, tiagrade, kiel ĝis nun neniam aperis en la esp-ista literaturo (ekz. la traduko de « Kandid » k « Skizo pri Filozofio » k ankaŭ la originaloj).

K-do *Belaud* (St. Nazaire) diras responde al kritiko de K-do Pâris pri « Herezulo »-reklamo en « S-ulo », ke li ne sciis, ke tiuj anoncoj estas pagitaj ; sed eĉ se ili ne estus pagitaj, li aprobus la aperigon, ĉar la sennaciista spirito estas la fundamento de SAT. « Herezulo » stariĝis, ĉar por « S-ulo » la materialo estas tro ampleksa. Kritiki ne estas insulti. Akraj kritikoj kontraŭ Stalin ne estas kritikoj kontraŭ Sovetio, ili estas defendo al Sovetio. Laŭ K-do Pâris en « Herezulo » estas tro akraj kritikoj kontraŭ alitendencanoj, kiuj laŭ li mem staras ekster SAT, laŭ siaj propraj voloj. Ili faris skismon k ŝtelis (la vorto ne estas tro forta) grandan sumon al SAT. Konfuzi Sovetion k Stalin estas nur ago de tiu, kiu miksas homon k popolon, kiel se oni miksus ĉefministron, popolon, reĝon k sklavon. Atakante la reĝon, oni ne atakas la popolon. K-do Lanti ne volas ĉeesti la Kongreson pro multaj kaŭzoj, sed precipe ĉar oni tro atakis lian nomon. Li estas la fondinto de nia organizo, li donis tiun fortikan sennaciecan skeleton al SAT. Spite de skismoj, malamikaj klopodoj k erarigitaj fratoj SAT ankoraŭ vivas k daŭros vivi. La Sennaciista frakcio laŭ mi estas la antaŭgvardio de la SAT-anaro.

K-do *Pâris* tre dubas pri la sukceso de sia propono pri ekstra kotizo unufoja. Oni plendas el div. landoj pri alto de l'kotizo. Efektive ĉiuj kotizoj, ankaŭ tiu de SAT, estas malfacile pageblaj, pro la malalta valoro de l'valuto k aliaj cirkonstancoj. Li diras malpravi, se li proponus plialtigon de l'kotizo. Li opinias, ke centoj, miloj da K-doj libervole akceptus unufojan monoferon kelkfrankan, se oni anoncus tion. Ĉiu povus pagi laŭ siaj kapabloj. Per tiu rimedo oni finfine trovus almenaŭ kelkajn milojn da frankoj. Li renovigas sian tiurilatan proponon. Li asertas ne esti volinta ataki K-don Lanti, kiu fondis SAT k dum multaj jaroj dediĉis sian tutan forton al nia movado, malgraŭ aĉaj kalumnioj. Oni ŝuldas al K-do L. dankegon pro tio. Liaj tradukoj estas vere admirindaj. Sed lia lasta eldonajo tute ne spegulas la saman spiritostaton kiel lia laboro por unueca lab. esp. movado. Liaopinie Lanti faras nun la inversan laboron. Li faras en siaj broŝuroj, kion li ĝuste prave riproĉis al la IPE-anoj (Ties riproĉoj estis tute malpravaj). Sed en sia nova broŝuro K-do Lanti deklaras, ke la tuta gvidantaro de la 3. Internacio konsistas el perfidantoj, el faŝistoj eĉ, k li prezentas la sovetian reĝimon diversrilate kiel pli teruran ol la faŝista reĝimo.

Aŭ SAT volas resti tia, kia ĝi estis laŭ la volo de Lanti, aŭ SAT volas esti tendenca organizo. Se SAT volas esti unueca organizo, ĝi ne devas fari unuflankan propagandon kontraŭ tendenca movado, kiel la 3. Internacio. Tamen se tiu Internacio estus atakata, ĝi devus havi la rajton sin defendi. SAT havas la devon propagandi por la reunuigo de la tutmonda movado lab.-esperantista, la devon kondamni ĉion, kio pligravigas la skismon. Necesas, ke SAT restu mem unueca en tiu rilato k ebligu ankaŭ al anoj de la 3. Internacio esti SAT-anoj. Granda parto de la socialistaro en Francio ankaŭ malakceptus subskribi la artikolojn de « Herezulo ». Ni ne povas aperigi reklamon, eĉ pagitan, pri tiuj eldonajoj. Tiaj reklamoj plikuraĝigas la spiritostaton, kiu estas kaŭzo de la skismo. Se iuj volus propagandi por faŝistaj libroj morgaŭ en « S-ulo », ĉu la red. akceptus ? En la SAT-organoj presiĝu, kio konformas al Statuto de SAT. Se la Kongreso tamen opinias povi permesi daŭrigon de tiu propagando, tiuokaze la pagita reklamo estu klare dispartigita de la enhavo mem de « S-ulo » k « S. R. » ; ĝi ne aperu en la sama loko, kiel la reklamo por SAT.

K-do Lanti mem respondis en sia broŝuro k div. artikoloj al la kalumnio de IPE-anoj, kiun eldiris ĉi tie K-do Belaud, ke « la sennaciista frakcio estas kvazaŭ la bazo de SAT ». SAT konsistas el diverstendencaj K-doj, k nur la strukturo de la organizo estas *sennacieca*. Ankaŭ K-do Lanti mem ne asertas, ke « Herezulo » estas la sennaciista frakci-organo. En la frakcikunveno sennaciista mi proponos, ke « Herezulo » ne iĝu la frakciorgano. Sennaciismo volas forigi la landlimojn, dum internaciismo volas nur interpacigi la diversnacianojn. Sennaciistaj povas esti sekve ne nur la membroj de l' S-ista frakcio, ĉar S. Frakcio ne estas nova politika partio, tendenco ; ĉiuj laboristoj devus esti sennaciistoj (eĉ anoj de la 3. Internacio). Oni ne miksu la kontraŭstalinismon de K-do Lanti kun sennaciismo. La proponkom. estu komisiata ekzameni tekston por reguligi la aperigon de reklamoj en la SAT-organoj.

K-do *Chiland* (Parizo) ĝojas ĉe la konstato, ke la programlibro de la Kongreso presiĝis en kooperativa presejo de Parizo k malĝojas, ke la samo ne okazas por « S-ulo » k « S. R. ». Li nomas la nunan presejon de l'SAT-gazetoj aĉa, ne havanta la sindikatan presmarkon. Oni transdonu, tuj kiam eble, la preslaborojn al la pariza presejo.

K-do *Bonin* (Machecoul) proponas rilate la monoferon eldoni kartojn kun ekz. 1-franka vendoprezo k disvendi ilin, kiel faris diversaj gazet-entreprenoj en Francio.

K-do *Capoulade* opinias, ke ni ne bezonas devigi la anojn pagi ekstran kotizon.

K-do *Ĝermen* kredas eble, ke oni pere de anoncoj en niaj organoj povas ĉirkaŭiri alian decidon de l'P.-K. Oni povas publikigi anoncojn en kiuj oni aperigas ofendan frazon. Li konfesas, ke li trovis tiajn frazojn. Lin tio ne multe ĝenas. Tute ne aperigi tiajn anoncojn, tia decido irus tro malproksimen ; ĉar oni devas havi la eblon studi librojn ankaŭ aliopiniajn por informiĝo. Se anoncita libro laŭ nia konvinko ne taŭgas, ni simple ne aĉetos ĝin. Ne necesas nun paroli pri eventualo de foriro de la ĝenerala linio, sed principe oni ne malpermesu la publikigon de fremdai anoncoj. Ili nur havu anoncan karakteron.

Li diras, ke la opinio de K-do Belaud pri la Sennaciista Frakcio estas tute erara. Li ne konceptas SAT kiel organizon havantan kiel bazon la sennaciismon. Li mem ne kontentiĝas pri la enhavo de senn-ismo. Ĝi laŭ li nur povas esti unu formo de organizo, ĉar ĝi ne enhavas socialan teorion. Do tio povas esti bazo nek de SAT nek de politika alia organizo. Oni ne kritiku unuavice Sovetion, sed pli multe atentu pri aferoj okazantaj en la ceteraj, kapitalistaj landoj. Pri Sovetio regas tiom diversaj opinioj, ke ni devas eviti diskutojn forpelantajn aliajn K-dojn, kiuj ankoraŭ sentas sin ligitaj al Sovetio.

K-do *Banmer* respondas al K-do Chiland, ke la famo pri aĉeco de la nuna presejo de l'SAT-gazetoj estas nevera, ke la presisto bone interkonsentis kun la laboristoj rilate la sindikatan reguleron. Sed eĉ se ne ekzistus regula kontrakto, ne estus eble ŝanĝi baldaŭ la presejon, ĉar restas ŝuldoj pagotaj. Li konsentus pri la ŝanĝo nur, se Chiland aŭ aliaj bonvolus pagi kontante tiujn ŝuldojn. Al rimarkoj de K-do Pâris li respondas, emfazante la rolon de K-do Lanti, kiu kun K-doj Glodo k Banmer fondis SAT, savis ĝin en Kasel, k precipe en Leipzig k Londono ; *nur li, Lanti, faris tion.* Ankoraŭ en la lasta n-ro de «Sur Posteno » (moskva eldono) oni povas legi plej fian insulton, nome ke Lanti estas kunrespondeca pri la mortigo al Kirov ! K-do Lanti ne forrestas ĉi tie, ĉar li estas malsana ; li sentas doloron, pro la supozo, ke multaj pensas, ke li mem estas kaŭzo de skismo. En SAT la pordoj ĉiam estas malfermitaj ; SAT neniam estis pli unueca ol nun. Antaŭ 3-4 jaroj ĝi ne estis unueca. Kiom da por-sovetiaj artikoloj aperis tiutempe en « S-ulo », kun la nura celo konservi en la vicoj ĉiujn anojn. Vane ! Antaŭ 4 jaroj la unueco ne estis ebla, ĉar K-do Lanti devis cedi. Hodiaŭ SAT estas maksimume unueca.

K-do *Cachon* (Parizo) skizas la historion pri serĉado de taŭga presejo post la translokiĝo el Germanio k elekto de l'Anemasa presejo; li preferus, ke la *libroj* presiĝu en Parizo. Li malaprobis aperon en « S-ulo » de « herezaj » artikoloj de K-do Lanti, pro la unueco, sed plene aprobas la aperigon de « Herezulo », ekster la kadro de SAT. Oni parolas, ke tio malutilas al la unueco. En la unueca instruista sindikato franca la plimulto subtenas tezon similan al tiu de K-do Lanti. La tie farataj kritikoj kontraŭ Stalin estas eĉ pli akraj ol tiuj de Lanti. Li ne komprenas, kial oni ofendiĝas pri broŝuro pri Sovetio; ĉar la punkto estas tre grava por la proletaro ekscii, ĉu oni tie vere daŭrigas la revolucian konstruadon aŭ ĉu oni deflankiĝas. Bedaŭrinde oni ne povas fari *en* SAT tiun diskutadon pro la sektemo de K-doj, kiuj ne ŝatas libere diskuti.

K-do *Glodo* (Parizo) deklaras, ke K-do Lanti ne volas partopreni la Kongreson, por ne esti kaŭzo kontraŭ la reunuiĝo. Post la atakoj de K-do Pâris decus ke K-do Lanti venu ĉi tien por eldiri sian opinion. Laŭ li neniu pli ol Lanti deziras la unuiĝon; tion li montras per sia foresto. Li deziras, ke oni petu K-don Lanti ĉeesti la morgaŭan kunvenon.

K-do *Chiland* diras, ke por havi la mendon de SAT, la nuna presisto devigis la neorganizitojn sindikataniĝi (*Voĉoj:* Tre ĝuste!). Okaze de malakordo inter la laboristoj k la mastro, la malkontentuloj estis simple maldungataj. Li ne deziras, ke la ŝanĝo de l'presejo okazu tuj; nur kiam eblas.

K-do *Kruit* deziras, ke la rubriko « Lingvaj Notoj » en « La Lernanto » servu kiel diskuttribuno pri malfacilaj lingvaj punktoj.

K-do *Pâris* konsentas, ke oni ne devigu pagi kromkotizon, sed simple petu « ŝtopi la breĉon ». Cetere tiu afero estas kutimo en ĉiuj lab. organizoj. Li diras, ke li nur kritikas la aperigon de reklamo en « S-ulo » pri la lastaj eldonaĵoj de K-do Lanti, sed ke li admiras ties sinceron, kuraĝon k energion, ĉar tiu K-do dediĉas al siaj ideoj la tutajn tempon k monon. Oni ne devas konsideri la aferon de persona vidpunkto. Li diras ne esti kontraŭ K-do Lanti, sed por la bono de SAT. Ĝi ne nur restu, sed ankaŭ aspektu kiel vere ekstertendenca organizo. Oni ne donu al la malamikoj la eblon diri, ke SAT estas kontraŭ-unueca.

La prezidanto voĉdonigas la Raportaron de la P.-K., kiu estas unuanime aprobita.

La prezidanto voĉdonigas transdoni al la komisiono la proponon de K-do Pâris : « La Kongreso, aŭdinte la financan raporton, komisias al la P.-K., ke ĝi organizu eksterordinaran monkolekton por akceli la « ŝtopadon de la breĉo », per plej taŭga rimedoj (eldono de kartoj de SAT-Amikoj, vendotaj inter la lab. esp-istoj, monkolekto en rondoj k grupoj, ktp.). » *(Akceptita kontraŭ kelkaj voĉoj.)*

La prezidanto voĉdonigas transdoni al la komisiono la proponon de K-do Pâris: «La Kongreso decidas, ke la paĝitaj reklamoj pri fremdaj libroj k revuoj aperantaj en la SAT-eldonaĵoj, estu en speciala kadro k loko, ekster la tekstoparto. » *(Akceptite.)*

Krome la Kongreso komisias la Proponkomisionon prezenti ĉe la lasta kunsido *Gvidrezolucion.*

La Reunuigo de la Movado

K-do *Banmer* sciigas pri ricevo de letero adresita al la Kongreso el IPE-centro, Leningrado, kun akompana skribaĵo adresita al K-do Pâris kiel prezidanto de la O.K.K. k respondanta al antaŭa letero de tiu K-do. Li petas K-don Pâris respondi, je kies nomo k komisio li korespondadis kun IPE-centro, k prezenti la tekston de la letero, kiun li skribis.

K-do *Pâris* klarigas, ke li antaŭ unu monato ricevis al sia privata adreso skribaĵon de IPE-Amsterdamo, destinitan por F.E.O. (la skribaĵo estis sendita al ĉiuj LEA-oj). Li opinias, ke IPE sendis tiun leteron tra liaj manoj, por povi titoli lin « kara kamarado », post la batoj k insultoj ricevitaj el tiu flanko ankoraŭ antaŭ ne tre fora tempo. Li respondis *private* pri diversaj punktoj al la Amsterdama IPE-oficejo k li ricevis responde leteron al la O.K.K. je sia persona adreso. Kopion de sia letero li ne povas prezenti, ĉar li ne estis avertita pri tio.

K-do *Banmer* insistas pri la gravo de tiu afero k miras, ke K-do Pâris lasis hejme dokumenton, per kies enhavo iĝus klara por la Kongreso la senco de la IPE-letero. Eble K-do P. skribis ion, kio ligas SAT!

K-do *Pâris* respondas, ke li skribis persone por iniciate proponi, ĉu eblas, ke la kongreso de SAT sendu delegitaron al la IPE-kongreso. Li ricevis jesan respondon.

K-do *Glodo* rimarkigas, ke tian leteron pri sendo de delegitoj oni ricevis k traktis ankaŭ ĉe la FEO-komitato, k ke la komitato decidis preskaŭ unuanime respondi negative. Li estis komisiata respondi, sed K-do Pâris mem, nepetite, jam aranĝis la aferon.

K-do *Bartelmes* legas la tekston de la letero de IPE-centro (Leningrad) (*vidi en aŭgusta* « S-ulo », p. 63). Poste la *projekton de respondo* (vd. la preskaŭ senŝanĝan definitivan tekston en aŭg. « S-ulo », p. 63).

K-dino *Glodo-Tinland* : « IPE faris al FEO proponojn pri unueco, kiuj celas starigi Internacian unuiĝon de LEA-oj. Sed kiu diras « internacia », agnoskas la ideon de *nacio*. Ni kiel anoj de *sennacieca* asocio devas celi forigi la sencon « nacio ». Kompreneble diverslingvanoj pro lingvaj baroj devas organiziĝi *internacie*. Sed por ni esp-istoj, la lingvaj baroj ne ekzistas. Pro tio ni ne devas akcepti esti konsiderataj kiel anoj de germana nacio, aŭ de aŭstra nacio, aŭ de franca nacio, sed kontraŭe kiel anoj de *tutmondo*. Tio devas esti nia opinio kiel SAT-anoj. Por ni la ideo *nacio* enhavas danĝerajn sentojn. Kiam oni studas la francan historion, oni vidas, ke en la mezepoko estis en Francio multaj provincoj tute aŭtonomaj k naciecaj (nacio Bretonio, Burgonjo, Provincio, ktp). Tiuj malgrandaj nacioj trudis al siaj anoj patriotismon, kiel nuntempe la grandaj nacioj penetrigas saman senton en siajn enloĝantojn, k inter tiuj nacioj dank' al patriotismo okazadas militoj k militoj. La historio de Francio, mezepoka k moderna, estas sinsekvo de intermilitado inter la div. provincoj. Nun la unueco estas farita en Francio k la patriotismo laŭ provincoj iom malaperis k kunfandiĝis kun franca patriotismo, k tiu lasta en 1914, — ne kaŭzis la militon, kompreneble, sed naskis la « Sanktan Unuecon », kiu forportis la francojn kontraŭ la germanoj. *Sanktan unuecon* oni nun volas denove veki, k bedaŭrinde grandparte oni sukcesas. Ni esp-istoj devas lukti per ĉiuj rimedoj kontraŭ ĉiujn ŝovinismojn. Unu el tiuj rimedoj, laŭ mi, estas malakcepti esti ano de *nacio* en nia esp-ista movado. Kaj rilatante al la propono de IPE, mi volus, ke la Kongreso deziresprimu kontraŭ ŝanĝo de l'sennacieca strukturo de SAT. Ni devas rifuzi unuecon laŭ nacieca strukturo ».

K-do *Belaud* atentigas, ke la P.-K.-anoj en sia propono de respondo al IPE forgesis paroli pri la rabita SAT-mono.

K-do *Banmer* (k kelkaj aliaj) : Tia memorigo estus vana. Ni funebras...

K-do *Pâris* diras ne povi akcepti deklaron pri lia persono, faritan okaze de letero skribita de li persone. Por bone kompreni la unuecan demandon, oni ne devas ekzameni ĝin aparte, sed en la kadro de la tutmonda lab. movado. La kaŭzo de la skismo estis, ke antaŭ pluraj jaroj la anoj de Komintern ricevis la ordonon konkeri la gvidadon de ĉiuj organizoj k fari ilin bolŝevikaj. Kiam ili ne povis-, ili devis detrui ilin k poste krei novajn. Do ilia konstanta politiko konsistis en tio trompi la membrojn en la div. landoj, unuiĝi eĉ kun reakciuloj, por rezulte alvenigi faŝismon. Sed ekz. en Francio nuntempe la komunistoj fariĝis pli oportunistaj ol eĉ la socialistoj, pli *inteligente* oportunistaj. Okazis do granda ŝanĝo. Tio montras, ke estas ŝanĝo ankaŭ sur nia kampo. Iuj kredas: pro malsukceso de la ĝisnuna politiko, iuj eble : pro la ŝanĝo de la sovetia eksterlanda politiko. Almenaŭ en Francio, de unu jaro ni spertis, ke la 3-internacianoj tute ĉesigis la atakojn kontraŭ la organizoj, kiuj akceptis komun-agadon (inkluzive la maldekstraj burĝaj partioj). Ili nun tute lojale rilatas al la gvidantoj de tiuj organizoj, — eĉ tro lojale, Francia soc. k kom. partio komplete ĉesigis la disputadon; multaj organizoj aliĝis la t.n. « Popolan fronton », kiu sola savis nin de faŝismo. k nur el ĝi ni povas esperi pluan savon. Kelkaj organizoj jam reunuiĝis. Estas traktoj pri reunuigo inter ambaŭ sindikatar-unuiĝoj (C.G.T. k C.G.T.U.). La komunistoj iom post iom forlasis siajn postulojn por ebligi la unuecon. Antaŭ tiuj faktoj ni devas nin demandi, ĉu ni ne povas aranĝi la samon. Li jese respondas. Li esperas je baldaŭa reunuigo de la lab. movado, sur la sindikata, sur la sporta k, kiel lasta, sur la ...esp-ista kampo (ĉar ĉi lasta malunuiĝis laste, tial oni malplej okupiĝis pri ĝi). Li kredas vidi, malgraŭ antaŭ-nelongtempaj tute ne akcepteblaj atakoj kontraŭ SAT k K-don Lanti en IPE-organoj, ekaperi novan spiritostaton, aŭ eĉ ofikon de novaj instrukcioj (ekz. kontraŭ li, en leteroj, kiujn li ricevis). Li ne kredas pri manovro; certe, la kom-istoj ne ŝanĝis sian celon (sovetreĝimon ĉiean), sed la preparata kunlaboro estas sincera. Tio montriĝis en Francio. Restas unu diskutpunkto : la kritikoj pri Sovetio. Ĝi restas zorge pridiskutenda antaŭ la reunuiĝo. Dua diskutpunkto estas : sennacieca k internacia organizformo. Li estas por konservo de la sennacieca strukturo, — ne pro la sennaciistaj motivoj cititaj de K-dino Glodo, sed pro tio ke Internacio konsistus el tute malsamspecaj landaj sekcioj, parte tute komunistaj, parte tute socialistaj, parte eventuale anarkistaj — laŭ la reganta influsfero. Ankaŭ la internacia organizformo liveras okazon por manovroj. Plie ĝi plifortigas naciismon. Pro tio li subtenas la proponon konservi la sennaciecan strukturon... aŭ la avantaĝojn de la sennacieca strukturo en la tutmonda organizo reunuigita.

Krome li proponas sendi delegitojn al la kongreso de IPE. Li opinias tian sendon okazo de propagando por SAT k unua paŝo por unueco de la movado. Li citas kiel modelon la parte realigitan agad-unuecon en la pariza regiono (rilate komunajn manifestaciojn k kunsidojn) k la parolliberon, kiun li ĝuis en IPE-grupa kunveno. Li deklaras neniakaze akcepti esti delegito al Antverpeno.

K-do *Cachon* deklaras subteni la proponon de K-dino Glodo rilate la sennaciecan organizformon. Li citas por ekzemplo, kiel internacia organizformo favoras blufon k manovrojn, la historion de franca provinca IPE-grupo (en *Sens*), kie la lernantoj antaŭ la kursmalfermo jam ricevis membrokartojn; la kursanoj neniam lernis trans la 6-an lecionon, tamen estas anoj de esp. organizo (IPE).

K-do *Prent* trovas la respondon al IPE, proponitan de la P.-K., ekstreme milda. Li tre bone memoras la Amsterdaman kongreson, k kio poste sekvis : la insidoj, kalumnioj kontraŭ SAT, kc. Tamen li aprobas la sendon de tiu respondo. Por « batalo kontraŭ faŝismo k milito » (kion rekomendas IPE) ekzistas politikaj partioj k profesiaj sindikatoj. Tio transiras la limojn de nia laborkampo. Atakante la Stalinan reĝimon oni ne atakas la sovetan popolon. Kritikaj atentigoj rilate Sovetion povas nur utili. Sennaciismo devas havi ankaŭ sian lokon en la supertendenca organizo. Ni ĉesigu la insultojn ? Oni ne trovas tiajn en » S-ulo »; nur respondojn al alies insultoj. Ni estu singardaj en rilatoj kun ŝanĝiĝemaj organizoj, kiel la 3. Internacio. Unue ili insultas demokration, k kiam ili havas okazon ekokupi per demokratio postenojn, ili subite kvazaŭ adoras la demokration. Laŭ li, iliaj proponoj estas aŭ manovro aŭ sento de malforto. En Amsterdamo ili vokis al kongreso en Moskvo; ĝis nun tiu kongreso ne okazis ! Nun ilia dua kongreso okazos (kongreso estas tro diri : tio estas nur konferenceto). Ekster Sovetio laŭ propra konfeso ili havas nur 300 membrojn. Eniro de la SAT-organoj en Sovetio devus esti kondiĉo por unueca agado; mi vidis ĉi tie dokumentojn pri ne-enlasitaj SAT-eldonaĵoj. Rilate al PEK ankaŭ ĉe la kongreso de l'nederlanda federacio prezentiĝis propono : oni konstatis, ke

la sekcioj de NFLE ne ŝatas amas-korespondadon ; ili mem volas korespondi sen ajna kontrolo. Ĉe PEK estas kontrolado : ne povas aperi ĉiaj leteroj, sed nur tiuj de iu tendenco (3. Internacio). Se ni aliancus k donus la taskon de informbultenoj al la frakcioj, tiam devus povi aperi leteroj de ĉiuj tendencoj. La alianco povus havi sekvojn por la LEA-oj. Ili devus ankaŭ rilati kun la landaj « Unuigaj Komitatoj ». La Ned. LEA *neniam* interrilatos kun la landa Unuiga Komitato de IPE.

K-do *Eriksson* diras, ke li sufiĉon spertis dum pli ol 30-jara laborado en la lab. movado k scias pri neceso de unueco. Sed la nun pritraktata problemo lin tute ne tuŝas kore. Li bone memoras Gotenburgon, Leipzigon k Londonon, kie oni komencis la manovrojn, k admonas al singardemo. Li ne kredas ebla fari unuecfronton kun la anoj de Moskvo. Eble tio estas ebla en Francio, sed en Svedio oni ne povas kunigi fajron kun akvo. Li dezirus, ke la principaj postuloj de SAT estu pli akraj ol tiuj starigitaj de la P.-K. Sed por hodiaŭ li opinias sufiĉa la respondon de l'P.-K. Eĉ se oni akceptus niajn postulojn, oni neniam intencus sekvi ilin. Nur la tempan, la ŝajnan agon oni volas fari, por trovi eliron el la labirinto. Por la esp-a movado tio havas nenian signifon. Eĉ la dezirindan rezulton, ke la personaj insultoj en la oficialaj IPE-gazetoj ĉesu, li apenaŭ opinias atingebla. Li legis eksterlande « Sur Postenon », k aŭdis ĉi tie kun miro, ke ekzistas eĉ du diversaj eldonoj (K-do *Banmer* : tri !) de tiu gazeto. Ankaŭ la gvidantojn de Sveda LEA, aktivajn dum jardekoj en la lab. movado, oni tie insultis kiel etburĝojn. Rilate la SAT-gvidantojn la insultvortoj estas nenombreblaj. Se tiurilate ia pacostato estus atingebla, tio estus jam grava rezulto ; pri organiza kuniĝo ni ne pensu. La gvidantoj de la sveda LEA neniam konsentos fari la kuniĝon kun tiuj uloj, kiuj estas organizitaj en IPE.

K-do *Ĝermen* konsentas pri tio, kio estas dirita rilate la konservon de la organizformo de SAT, k akceptas tion, kion K-do Eriksson diris rilate la gazet-insultadon. Sed li opinias, ke el tiuj stratbubece kondutintaj personoj ĉe la Amsterdama kongreso (eĉ doktoroj kondutis tiamaniere !) multaj ne plu estas en IPE. « Novaj IPE-anoj nenion scias pri la pasintaĵoj ; la travivaĵoj faritaj de ni en la pariza regiono montris, ke la unuiĝo (mi ne volas diri, la organiza), la kunlaboro neniel malutilis al ni. Ĉar ni sentas nin sufiĉe fortaj por rebati kontraŭajn dirojn. Ni ne timu la sekvojn de tiu unuec-agado ! Min inspiras la vortoj skribitaj sur ĉi-supra tuko. Mi iom kritikas la kategoriecon de la deklaroj el Svedio k Holando. « Neniam ! » — tio estas eraro. Min ne influas diraĵoj pri mi kiel « marioneto de Lanti », pro tio ke mi defendis K-don Lanti kontraŭ la vortoj « pagita agento de l'kapitalismo », kvankam ni ne havas la saman politikan opinion. Mi same defendus ĉiun alian kontraŭ kalumnio. Inter K-doj devus regi sincero. Ĉu la IPE-proponoj estas sinceraj aŭ ne? Ni ne devas konsideri la pasinton. Mi ankaŭ venis el lando, en kiu oni ĝis la lasta tago diskutis pri la pasinto, ĝis ekrego de Hitler. Kaj nun la unuiĝo fariĝis en la internigejoj (*Vokoj:* Eĉ tie ne !) ... en la tomboj nur ! Oni ne sufiĉe konsideras la gravon de l'horoj nun vivataj. Oni forgesas pri la franca ekzemplo de grandskala unueco, kiu certe ne garantias kontraŭ faŝismo, sed almenaŭ jam havis rezultojn favorajn. Ankaŭ en Svedio k Nederlando povos ekesti faŝismo. Ĉu ni kiel lab. esp-istoj ne havas la taskon subteni la partiojn k sindikatojn kontraŭ komuna malamiko ? Ni devas klopodi pligrandigi la ŝancojn por esp-o per nia organizo. SAT estas esp-ista organizo sen sociala enhavo, sen sociala teorio. Ĝi ne povas anstataŭi politikan partion, kunigante divers-opiniantojn. En tiuj kondiĉoj mi opinias facile trovebla kunlaboron. Se ni ne volas kune perei, ni devas trovi vojon por unuiĝo. Organizan unuiĝon mi konsideras tro frua, sed jam kune estas farebla aranĝo, por malhelpi la bedaŭrindan spektaklon de l'gazetinsultoj en « Sur Posteno » k krei kamaradecan spiriton. Multaj diras, ke se la sektemo ambaŭflanka kontinuus, nia movado ludus nenian rolon. SAT povas ekzisti pro tio, ke en ĝi kuniĝas divers-tendencanoj. Mi ne volas ĉiam esti en rondo de samopiniaj K-doj. Mi ŝatas esti inter divers-opiniantoj, ĉar tio instigas min al plua studado ; mi estas liberpensulo. Havante la forton diskuti, ni ne timu fremdan opinion ; sed la kondiĉo estas, ke ni konsideru la aliajn sinceraj. »

K-do *Banmer* diras, ke same kiel la K-doj en Germanio faris malbonsperton kun Hitler, tiel same ni SAT-anoj faris malbonsperton antaŭ 3-4 jaroj kun tiuj personoj, kiuj trompis nin, fondis IPE k nun sidas ĉe ties centro. Ni ne tro fidu ilin. Liaopinie ne povas temi pri malapero de SAT k de IPE, por fondi trian organizon. Povas temi nur akiri interkonsenton pri kelkaj gravaj punktoj formulitaj en la letero de l'P.-K. responde al IPE. Pri tiu respondo estu la diskuto.

K-do *Scott* (Letchworth) aprobas la dirojn de K-do Ĝermen. Li ne faris la samajn spertojn rilate la komunistojn kiel K-do Eriksson. Li opinias, ke eĉ se la IPE-proponoj estus manovro aŭ signo de malforto, tio ne povus esti motivo por ne sendi delegitojn al Antverpeno. Se vere estas malforto, tiom pli bone por la unuiĝo, kiu fortigos ambaŭ flankojn ! Li komprenas la senton de la pionirој de la movado k vidas la malfacilojn por unuiĝo ; por li mem ne estas malfacile forgesi la pasinton k li petegas, ke la pasinto ne ligu la estonton. Li tre ŝatas Lantin k la elokventan laŭdon pri li de K-do Banmer, k imagas, kiel malfacile estas por tiu K-do forresti de la kongreso, kvankam li loĝas proksime ; sed en tiu afero la personaj punktoj malfeliĉe estas tiel gravaj, ke li bone agas. Oni tial ne invitu lin veni. Li deklaras sin preta pagi la vojaĝelspezojn por du delegitoj.

K-do *Kruit* opinias, ke la unuecfronta ondo trairanta la mondon rezultas el la nuna politiko de Sovetio. Oni konstatas la diferencon inter div. landoj : en Francio oni akceptis kunagadon, en Svedio k Holando oni kategorie rifuzas. Do la opinioj ankaŭ inter niaj membroj diferencas. K-do Pâris laŭdis la en Francio atingitajn bonajn rezultojn tiurilatajn ; sed se morgaŭ venos novaj instrukcioj, kio tiam okazos ? Forviŝi la pasinton ? Sed el la pasinto, el la historio oni povas tiri konkludojn por la estonto ! Li konas komunistojn, en la holanda Federacio same kiel en SAT, kiuj bonege kunlaboras kun tiuj organizoj (ili eĉ restis membroj) ; alia parto skismigis k forlasis nian movadon. Se tiuj lastaj lojale pretas ŝanĝi sian starpunkton, ili iru la vojon returnen k revenu en SAT, ne kiel organizo, sed kiel membroj ! Sed tiam ili montru per faroj, ke ili estas vere bonaj SAT-anoj. Li aprobas sendon de delegitoj, kiuj eldiru, kion ni priparolis k deziras.

K-do *Pâris* dubas, ĉu inter la cent mil membroj de la franca socialista partio multaj povus aprobi tion, kion oni ĉi tie diris pri la sennacieca strukturo. La K-doj studu el la spertoj faritaj en Francio. Kvankam ankaŭ li memoras esti insultita de l'IPE-anoj, li konstatas hodiaŭ iun ŝanĝon. Ni vivu en la nuna tempo, ne en la estonto. La komunistoj morgaŭ agos kiel hodiaŭ, ĉar ili ne *povas* agi aliel. La komunistoj ribelis ĉe la bazo kontraŭ la ĝisnuna taktiko de Komintern. La partiestroj ne plu povus trovi ĉe la membraro la eblecon inciti ĝin kontraŭ alitendencanojn, kiel estis antaŭe. La laboristoj ne plu komprenis la fratbatalojn ; tial la estroj devis ŝanĝi sian sintenon. Do la laboristoj ne permesus denovan ŝanĝon. La manifestacioj de l'14. julio estis neesperita sukceso. Ni ne cedu ion certan kontraŭ io necerta. Ni ekzamenu niajn problemojn kun deziro pri unuiĝo. Ĉu inter ni ne estas K-doj, antaŭ ĉio kontraŭ-komunistaj, antaŭ ol esti laboristoj ? Tion li ne diras por K-do Erikson, sed por aliaj, kiujn li konas.

K-do *Prent* spertis en Nederlando, depost la disiĝo post la Amsterdama kongreso, ke la opoziciuloj (NUK-anoj) nur malutilis al la esp. movado, sciante nur fuŝlabori. Ili blufas same kiel la IPE-centro, sed iliaj faktaj rezultoj estas nulaj, dum nia Federacio kreskis ĝis preskaŭ 4.000 membroj de 70 en 1926. Kiel diris K-do Kruit, SAT restu malfermita al ĉiuj honestaj K-doj.

K-dino *Glodo-Tinland* diras, ke la vortoj de K-do Pâris povus veki impreson, kvazaŭ la P.-K. estus kontraŭ unueco ; sed fakte ni faras provon ĉe tiu ĉi kongreso, por starigi bazon por firma unueco. K-do Ĝermen diris, ke daŭranta sektemo ambaŭflanka malhelpus fortan movadon. La respondo de l'P.-K. volas ŝirmi nin kontraŭ sektemo. Kiuj estas la plej sektemaj : K-doj, kiuj disvastigas nur unu tendencon, laŭdas nur unu registaron aŭ organizon, aŭ tiuj, kiuj volas ke ĉiuj tendencoj povu libere vivi k sin instrui ? En 1931 venis ordonoj el Moskvo por fari skismon. Nun venis ordonoj fari unuecon. Ni volas unuecon, ne de ŝafoj, kiuj obeas, sed de plene konsciaj homoj. Kiam oni konstruas domon, oni unue faras firman fundamenton. Antaŭ ol akcepti unuecon, oni devas diskuti pri la fundamentoj de l'unueco. Laŭ ŝi la respondo de l'P.-K. estas unua ŝtono de la fundamento. Oni akceptu plene la respondon de l'P.-K.

K-do *Juncadella* (Zarag.) opinias, ke ĉi tie troviĝas K-doj, kiuj vidas nur danĝeron en la unueco. Se ni volas kontraŭbatali la faŝismon, ni faru unuecon.

K-do *Glineur* (Bruselo) parolas pri vizito de IPE-ano M. en Bruselo, kiu faris belajn frazojn, sed pensis tute aliel ; la bruselanoj spertis jam delonge, ke la Lieĝa IPE-grupo estas mallojala, k ili rifuzis sendi delegitojn al Antverpeno.

K-do *Vrees* (Amsterdamo) diras, ke li, kiel ni ĉiuj, volas la unuecfronton, sed ne kun tiuj uloj, kiuj prirabis la organizon k minacis ĝin frakasi. Al tiuj, kiuj estas pretaj unuiĝi, ni vokas : via loko estas en SAT, hodiaŭ kiel iam. Se vi ne deziras tion, — tiam vi ne volas ĝin pro manovro, pro taktiko. La postaj generacioj povos juĝi pri la hodiaŭa decido.

K-do *Joan* (Parizo) diras, ke turnante sin al la koro de l'laboristoj, oni ĉiam povas konduki ilin, kiel oni volas. Vokante por unuecfronto, oni parolas al la koro de l'K-doj. Lignaĵisto, tornisto, kiu laboras, estante eble nek socialisto, nek komunisto, ĉiam estas por frateco kun aliaj lignaĵistoj, tornistoj, el aliaj landoj kiel *laboristo*. Sed nin turnante al la koroj, ni nur unuflanke traktas la problemon. Kiam K-do Pâris tiel belparole priskribis la okazintaĵojn en la tutmonda lab. movado, li, Joan, pensis pri *gvidantoj* de organizoj (ne lignaĵistoj, ne tornistoj), kiuj dum jaroj perfidis nin, dum jaroj mensogis al la lab. klaso. Li imagas najbaron, kun kiu li vivis longtempe, kiu ĉiam malbonagis al li, perfidis lin. Subite tiu venas, dirante : Donu la manon. Kompreneble li malfidas. Kiel ne estus same rilate gvidantojn de organizoj, kiuj tute malvarme, racie, antaŭpripensite, flegme malutilis la lab. movadon ? La konkludo de K-do Pâris estas eble politika (la gvidantoj preskaŭ ĉiam tiel konsideras la problemojn) ; estas mastroj, kiuj tiel decidas : ni unuigu, — ni disigu... Li ne konsilas sekvi la rekomendojn de tiuj gvidantoj. Tiuj, kiuj skismigis, konfesu antaŭ la reunuiĝo sincere, ke ili eraris. Kaj tio estu unu punkto en nia respondo al IPE : ni postulu, ke ili diru, ke ili eraris. Post tio K-do Pâris estus prava, kiu diris mem, ke ili flegme skismigis.

Ĉiuj pasintjaraj komedioj (pli vere tragedioj) de l'lab. movado estis organizitaj de l'Moskva centro. Vi ĉiuj aŭdis pri Sovetlando, sovetreĝimo. Vi nur povas kredi aŭ nekredi rilate tion ; vi kredas, fidas, sed — ĉu eĉ unu aŭ du homoj ĉi tie vidis Sovetion k vivis kun sovetianoj dum longa tempo ? k vidis sovetianojn foririntajn el Sovetio ? Imagu, ke tio, kion vi fidis, kion vi kredis, *ne* estas vera, ke dum jaroj laboristoj tie malsatas anstataŭ vivi en abundeco ; anstataŭ liberi, laboristoj-kamparanoj estas sub la jugo de mezepoka (sed per modernaj teknikaj rimedoj ekipita) absolutismo. Imagu, ke vi eraris, ke vi kredis, ke en Sovetio la laboristoj mem decidas pri sia sorto... Starigu nur tiun demandon k ĉesu respondi, antaŭ ol vi proprokule vidis, kio tie okazas. En nia respondo ni nepre postulu, unue ke « S-ulon » k sennaciismon oni rajtas propagandi en Sovetio, k due, ke la interkorespondado nepre povu okazi individue... ne inter fabrikoj ; — en grandaj fabrikoj *ne laboristoj* skribas la leterojn, sed komitato aŭ, nescieble kiu... Ke ne okazu, kiam SAT-anoj petas

al laboristoj en Sovetio informojn pri salajro, prezo de pano, viando, ktp, ke tiam ili ne ricevas respondon aŭ nur antaŭe presitan oficialan tekston. Sekve ni diru al la gvidantoj de IPE : vi perfidis nian aferon, sed se vi permesas, ke SAT k sennaciismo propagandiĝu en Sovetio, tiam oni povas forviŝi la pasinton.

La prezidanto voĉdonigas 1) la tekston por letero al IPE proponitan de la P.-K. (entenanta 4 proponpunktojn al IPE). *Akceptite kontraŭ 1 voĉo* ; 2) post interveno de K-do *Ĝermen*, kiu opinias, ke tiaj decidoj ne estas en la kompetento de IPE, — la du aldonajn paragrafojn proponitajn de K-do Joan, nome : « Libera enkonduko de « S-ulo », « S. R. » k ĉiuj SAT-eldonaĵoj en Sovetio » ; « Libera korespondado individua inter laboristoj el Sovetio k la cetero de l'Mondo ». *Akceptite per* 60 *kontraŭ* 31 *voĉoj*.

La prezidanto voĉdonigas la sendon de delegitoj al la IPE-kongreso, kondiĉe ke la pago de l'kostoj ne estu je la ŝarĝo de la SAT-kaso. *Akceptite per plimulto.*

La prezidanto voĉdonigas proponon de K-do Glodo, inviti K-don Lanti veni al la morgaŭa kunsido (post rimarko de K-do Ĝermen, ke superfluas voĉdono pri invito al kongresano). *Akceptite.*

Fino post la 18-a horo.

* * *

Vespere K-do *Paŭlo Neergaard* el Kopenhago (magistro por plantpatologio k heredoscienco) lekcias antaŭ 125 personoj pri « Rasoscienco k rasopolitiko ». La interesa parolado sekvigas viglan diskuton (pri raskruciĝo, malsupereco de l'negra raso ks.).

Tria Laborkunsido

(6-a de aŭgusto, 10.30*-a horo).*

Prezidas K-do *Prent*. K-do *Vrees* raportas je la nomo de la Proponkomisiono k legas kune la tekstojn de la 1-a, 2-a k 7-a propono (ĉar havantaj rilatojn unu al la alia ; *tekstojn vd. en la n-oj* 429 *k* 431). La komisiono proponas akcepti la unuan proponon pri supertendenceco de K-do *De Bruin* ; la dua estas solvata per la *Regularo pri Frakcioj* proponita de la P.-K. En tiu regularo la komisiono proponas aldoni la vorton « aplikado » ĉe la dua linio de la dua paragrafo ; la vorton « agnoskita » antaŭ « Frakcio » ĉe la 8-a linio de l'sama paragrafo ; anstataŭi la vorton « maksimume » per « proksimume » en la sekvanta linio. La komisiono rekomendas akcepti, kun tiuj etaj ŝanĝoj, la tutan Regularon.

K-do *Pâris* proponas aparte trakti la unuan prop. de K-do *De Bruin* k deziras, ke la lasta propozicio de tiu deklaro tekstu jene : « (komisias al la P.-K....) k aperigi en la SAT-eldonaĵoj neniun tekston, kiu pro sia enhavo aŭ formo estus ofenda al iu ajn tendenco ». Tiu teksto estas pli klara, k per tio la P.-K. havas pli da libero ; estas grava diferenco kompreneble inter disputpunktoj k diskutpunktoj.

K-do *Ĝermen* motivigas la prezenton de la frakci-regularo ; lastjare la P.-K. ricevis absolute partitendence verkitajn manuskriptojn de la frakcio « Bolenfrasat », kliŝojn el la partigazetaro. Ni rifuzis la aperigon, k la Bolenfrasatanoj cedis al nia argumento, ke oni atendu la decidon de l'Kongreso. Certe la prezentita regularo havas ankoraŭ manketojn, sed almenaŭ ĝi estas verkita surbaze de la faritaj spertoj.

K-dino *Glodo-Tinland* notas, ke K-do De Bruin deziras ne-enpreson de artikoloj pri punktoj, en kiuj disiĝas la div. klasbatalaj organizoj ; en la komentoj li aludas la punkton Sovetio. Se oni presigos en « S-ulo » favorajn sciigojn pri Sovetio, oni ofendas la K-dojn, kiuj tute ne aprobas la nunan sovetan registaron. Se oni enpresas malfavorajn, oni ofendas tiujn, kiuj aprobas la registaron. Sekvo de tiu propono estus do, ke oni tute devas prisilenti Sovetion. Sed la sovetianoj estas anoj de la Mondo. Ili spiras kiel ni k bezonas panon k liberecon kiel ni. Tial ŝi kontraŭas tiun proponon. Ekzemple, ĉu oni rajtos aperigi en « S-ulo » raporton pri mortpafo al rusaj fervojistoj okaze de akcidento, en kiu ili estas implikitaj? En Francio la laboristoj tiuokaze treege kontraŭbatalas la kompaniojn, kiuj volas puni per malliberejo (ne per mortigo !) lokomotivistojn, kies trajno akcidentis.

K-do *Pâris* opinias, ke K-do De Bruin simple celas malebligi, ke estonte en « S-ulo » aperu tiaj raportoj, kiaj pri la kunsido de la Sennaciista Frakcio en Valencio, kun longaj citoj el letero de K-do Lanti enhavanta kritikojn pri la nuna soveta reĝimo. Tiu letero okazigis disputon. La komisiono opinias, ke la P. K. ne devas esti ligata per teksto, kiu instigos ĝin neaperigi artikolojn, en kiuj ne estas *disput*punktoj, sed kiuj povos okazigi *diskutojn*. Tial li proponis la ŝanĝon en la lasta alineo. Tio ne signifas, ke oni rajtas *nenion* aperigi pri Sovetio. Ofendaj estas tekstoj, en kiuj oni deklaras, ke la tendenco, kiu regas en Sovetio, estas faŝista. Sed se oni kontraŭrajte mortpafas iun, tia fakto devas esti konigata, k oni devas akcepti tion senproteste, se la prezentmaniero estas vere neofenda. Kompreneble eĉ tiuokaze protestos iuj K-doj ; tio estas neevitebla, k solvo kontentiganta ĉiujn pri tio ne ekzistas. La P.K. decidu laŭkaze pri la formo de la teksto, k ni ĝin fidu en tio.

K-do *Cachon* pensas, ke la letero de Lanti al la senn-ista frakcio ne entenis precize atakojn kontraŭ Sovetio, ĉar ĝi konsistis el cito de registara dekreto kun komentoj laŭ frakcia vidpunkto. Nur la formo de l'komentoj estis maltrafe elektita, sed la publikigo de l'dekreto per si mem ne estas insulta. La P.-K. decidu, ĝis kia grado povas daŭri diskuto.

K-dino *Moore* (Londono) subtenas la proponon. Insultojn kontraŭ Sovetio oni ne devas legi en « S-ulo ». Oni nur sin demandu, ĉu oni volas la unuecon en nia internacia organizo. Se ni permesus interbatalon en la organizo, laboro ne estus ebla, nek la unueco.

K-do *Ĝermen* opinias, ke ankaŭ cito de faktoj povas esti ofenda k malobjektiva. Nome, se oni ne konsideras la cirkonstancojn, kiujn oni ne konas. Li legis multon pri Sovetio k ĉiam penis trovi la veran situacion en Sovetio. Oni publikigas librojn pri Sovetio, — unuj favoraj, aliaj malfavoraj laŭ la tendenco. Ekz. jus aperis en Francio du libroj pri Stalin laŭ tute kontraŭa vidpunkto. Li nenion scias pri Sovetio, k eĉ tiuj, kiuj tie vivis longtempe, ne estas kompetentaj por juĝi, ĉar ĉio dependas de tio, kion oni komprenas sub socialismo. Nur post interkonsento pri tio, li povus diri : vi pravas aŭ vi nepravas en viaj argumentoj. Faktoj povas esti dogmeme prezentataj. Li malakceptas tion k ĝojis pri la hieraŭa lekcio de K-do Neergaard, kiu montris vere sciencecan spiriton, dirante, kiam li ne sciis ion : mi ne scias. Tion li konsideras kiel SAT-anecan spiriton. Ni tute forlasu la diskutojn pri tio, kion oni ne povas juĝi. Vojaĝante en Hispanio, li trovis tie ion tute alian ol li legis en la libroj. Ni devas trovi vojon, kiu trankviligas la pasiojn regantajn inter ni. Li rifuzas labori sub cirkonstancoj, se ili restas tiaj. Li preferus turni sin aliokaze al K-doj, kiuj havas pli da komprenemo k kiuj konfesas, se ili eraras. Tion farante oni trovas bazon por unuiĝi por komuna celo.

K-do *Glodo* proponas ĉesigi la diskuton, se ĉiuj konsentas kun la komisiono rilate la deklaron. *(La voĉdono rezultigas unuaniman akcepton.)*

Poste unuanime estas akceptita la *principo* pri neceso de Regularo pri Frakcioj. Per tio la dua propono de K-do *De Bruin* estas akceptita.

K-do *Pâris* vidas malhelpon en tio, ke la regularo rilatu nur al SAT-anoj, ĉar la Socialista Frakcio konsistiĝis el membroj de SAT *k de la LEA-oj*. Por la propagando, Frakcio konsistanta nur el SAT-anoj (asocio havanta malpli ol 2.000 membrojn) povas havi ne sufiĉe gravan influon. Se ni povus paroli por la tutmonda lab. esp-istaro en unueca organizo, tiam ni estas fakte miloj. Ekz. en FEO la tuta Belga sekcio apartenas al la Soc. Frakcio, same en Holando. Por praktika laboro necesas kontakto inter SAT- k LEA-anoj. La dispartigo de l'taskoj inter por- k peresp-a laboro ne povas ekzisti tiel akre sur la socialist-frakcia kampo. Ni do akceptu la proponon de la komisiono, sed kondiĉe ke ĝi lasu al la anoj de la frakcioj la rajton fondi ekster k ĉirkaŭ ĝi tutmondan frakcion, k ke anoncoj k artikoletoj de tiuj komunaj frakcioj aperu en « S-ulo ».

K-do *Bartelmes* notas, ke ĉiuj komisionanoj, escepte Pâris, estis kontraŭ tiu ŝanĝo k proponas, ke nur SAT-anojn koncernu la Regularo ; tio ne malebligas, ke ĉirkaŭ la kerno de SAT-anoj-frakcianoj grupiĝu en kunlaboro ne-SAT-anoj (LEA-anoj).

K-do *Vrees*, konfirmante la dirojn de K-do Bartelmes, insistas, ke la frakcioj akceptantaj la regularon, devas konsisti nur el SAT-anoj. Ni cetere ne povas trudi regulojn al personoj, kiuj ne apartenas al nia organizo.

K-do *Cachon* rimarkigas, ke en la federacia komitato de FEO oni kontraŭbatalis la ideon, ke LEA-anoj k SAT-anoj estu miksitaj en la frakcioj. Kunlaboro inter SAT-frakcioj k apartaj LEA-frakcioj ja povas ekzisti.

K-do *Pâris* proponas akcepti la proponitan tekston, sed petas pri ne tro akra interpreto de ĉi tiu, tiel ke ekz., se la ĵus proponita frakcio el LEA-anoj dezirus havi la saman organon kun la frakcio el SAT-anoj, tio ne estu malebla, k samrajte laŭeble aperu komunikoj pri tiu, kiel pri la aliaj SAT-frakcioj.

K-do *Kruit* substrekas la dirojn de K-do Pâris rilate la Soc. Frakcion, kiu kunigu laŭeble ĉiujn fortojn ; sed kompreneble, por ne-SAT-anoj la Regularo ne estu deviga. La agnosko de l'regularo fare de pli larĝa frakcio ne povas esti malutila por SAT. Oni povus decidi, ke frakcianoj-*SAT-anoj* havu la gvidadon en la frakcio k donu la komunikojn por la gazeto.

K-do *Belaud* pensas, ke oni ne devas miksi la por- k peresp-ajn laborojn. Li konstatas, ke multaj LEA-anoj estas nur lernantoj, sekve ne povas sekvi la diskutojn en SAT-organoj. Tial SAT-frakcioj konsistu nur el SAT-anoj. Se aliaj volas havi rajtojn, ili fariĝu SAT-anoj.

K-dino *Karmazine* (Parizo) opinias, ke K-do Pâris ne petas samrajtecon de ne-SAT-anoj, sed nur la rajton aperigi komunajn SAT-LEA-frakci-komunikojn en « S-ulo ». *La voĉdono rezultigas akcepton de la unua alineo, kiel proponite de la P.-K.* K-do *Ĝermen* klarigas rilate la vorton « rimedoj » en la dua paragrafo, ke bedaŭrinde ne povas temi pri *mon*-rimedoj.

K-do *Pâris* opinias male, ke eventuale oni povas kompreni « monrimedoj ». Li trovas nejuste, ke sekretario de frakcio devas mem trovi la rimedojn por administraj elspezoj, aŭ ke la frakcianoj devas elspezi el sia poŝo. La vorton « agnoskita » antaŭ la vorto *frakcio* li proponis, por eviti ke fondiĝu pseŭdo-frakcioj k ĝuu la samajn rajtojn kiel reala frakcio.

La dua paragrafo estas unuanime akceptita kun la aldono de l'proponitaj ŝanĝetoj (enmeto de l'vortoj « aplikado » k « agnoskita »).

La 3-a, 4-a, 5-a k 6-a paragrafoj estas akceptitaj post lego sendiskute.

K-do *Vrees* legas la trian proponon (pri adres-kompletigo en la Jarlibro. *vd. n-on* 430), kiun rekomendas akcepti la komisiono, interkonsente kun la P.-K., ĉar ĝi estas favora al la por-SAT-a laboro. Sed oni *ne postulu pagon* por la presigo de l' nomoj de la koncernaj grupoj aŭ individuoj. *(Akceptite unuanime kun forlaso de la frazo parolanta pri pago.)*

Fino ĉ. la 12-a horo.

Kvara Laborkunsido

(6-a de aŭgusto, 14.45-a horo)

K-do *Coldefy* prezidas. K-do *Vrees* legas la 4-an proponon (de Malmö, pri industria informservo, *vd. n-on* 431). Post diskuto ĉe la komisiono la delegito de la Malmö-a grupo, K-do *Österholm*, konsentis kun la plimulto de komisionanoj, ke la propono praktike ne estas efektivigebla ; principe ni povas konsenti kun la ideo. Praktike : unue la realigo kostus tro da mono ; due ni ne disponas pri la kompetentaj K-doj, kiuj disponigus sian tempon. Ni do simple deziresprimu al la P.-K.,

ke ĝi provu ion fari en tiu direkto. *Unuanime akceptite en la senco de la komisiona rekomendo.*

K-do *Vrees* legas la 5-an proponon (*vd. en la n-o* 431, pri aldono en la Statuto). K-do *Cachon* trovas la proponon tre trafa; la *Fakoj* ĝuste estas kampo por agad-unueco, kiun oni proponas al ni. Kelkaj K-doj riproĉas, ke ni volas bari la vojon al unueco. Ili eraras; ni jam havis unuecan sintenon, kiam okazis la skismo en SAT. Li citas pri sukcesoj de faka agado (en la tipografista kampo) k deklaras esti preta plenumi servojn tiurilatajn, ankaŭ se ne-SAT-anoj petas ilin.

La propono pri enstatutigo de l'Fakaj Sekcioj estas unuanime akceptita.

K-do *Vrees* sciigas, ke la 6-an proponon (pri formatŝanĝo de « Senn. Revuo », *vd. la n-o* 431) la komisiono trovas superflua. La ŝanĝo plialtigus la eldonkostojn, k la diferenco inter la du SAT-periodajoj, alterne aperantaj, fariĝus tro akcentita (kion ĝuste ni volas eviti; ni konsideras la plenan abonon al ambaŭ organoj fakte kiel la normon, kiel la regulan abonmanieron; ili do laŭ la formo prezentu samaspektan legajon). *La kongreso malakceptas la formatŝanĝon, sendiskute.*

K-do *Vrees* diras, ke la komisionanoj unuanime aprobis la proponon de K-do Pâris pri eldono de kartoj de SAT-Amikoj, eksterordinara monkolekto por ŝtopi la breĉon.

K-do *v. d. Plank* avertas kontraŭ ĉiama monpetado, kvankam li principe konsentas, ke SAT devas trovi rimedojn por likvidi ŝuldojn. La SAT-anoj plenumas sian financan devon kiel membroj, krome ili estas LEA-anoj k pagas ankaŭ tie kotizon; tiel ĉiam la samaj K-doj estas tuŝataj. En lia urbo monkolektado estas malfacila, ĉar nur malmultaj estas organizitaj inter la miloj da Dordreĥtaj esp-istoj. Eldonon de SAT-amikaj kartoj li prefere subtenus.

La propono estas akceptita kontraŭ unu voĉo.

K-do *Vrees* raportas, ke la propono de K-do Pâris pri « Reklamoj pri fremdaj eldonajoj ekster la tekstoparto de la SAT-organoj » estas akceptita unuanime de la komisiono k P.-K.-anoj.

K-do *Pâris* esprimas la fidon, ke almenaŭ, se ekz. la aperigo de reklamoj pri iuj libroj malebligus la eniron en Sovetio de « S-ulo », aŭ malhelpus la reunuiĝon, tiam la koncerna reklamo ne aperu.

K-do *Belaud* trovas stranga la rimarkon de K-do Pâris. Li havas fidon, ke la P.-K. zorgos rilate la unuecon, k proponas akcepti la proponon. *(Akceptite kontraŭ 2 voĉoj.)*

K-do *Vrees* sciigas, ke la komisiono proponas kiel kandidatojn por iri al la IPE-kongreso K-dojn *Scott, Neergaard* k *Prent*. K-dino *Moon* (Ilford) proponas aldone K-dinon *Moore*. En debato pri nombro de l'kandidatoj K-do *Pâris* ne vidas motivon por limigi la kandidatojn. La kvara kandidato ne kostas pli. K-dino *Glodo-Tinland* akcentas, ke nia respondletero al IPE devas servi kiel diskutbazo.

La proponitaj kandidatoj estas elektitaj kiel delegitoj kun ligita mandato. 6 *voĉoj estas kontraŭ la sendo de delegitoj.*

K-do *Vrees* proponas, komisiite de la estraro de Nederlanda LEA, ke « la Kongreso komisiu al la P.-K. klopodi esti reprezentata en la *Lingva Komitato* de la Esperanto-Movado ». Li donas klarigojn pri la stato en Holando, kie du ekzamenaj komitatoj interbatalis, k kie la Federacio starigis propran komitaton. Fine la plej gravaj organizoj el tiuj malamikaj partioj iom reamikiĝis k fine starigis komunan komitaton. Tiu komitato misuzis sian rajton, propagandante, ke ĝi estas oficiale aprobita. Pro tio la Federacia estraro jam faris decidon rilati kun la Lingva Komitato (en Parizo) k prezenti kandidatojn, sed ĝi deziras, ke SAT ankaŭ estu reprezentata.

K-do *Prent* aldonas, ke la kontakto kun la L.K. ŝajnas al li necesa k ke la laboristoj tro malzorgis tiun institucion.

K-do *Bartelmes* ne volas kontraŭi la proponon; li memorigas, ke en « For la Neŭtralismon » estas jam dirite, ke sur la lingva kampo ni ne faras la disigon de la neŭtrala movado, ĉar ni ne volas krei apartan lingvon por laboristoj. Li memorigas samtempe pri la malforta aŭtoritato, kiun fakte havas tiu ĉi esp-a institucio k pri la negrava rolo, kiun ĝi ludis ĝis nun en la historio de la movado. Li diras, ke K-do Neergaard (k eble jam aliaj SAT-anoj) estas Lingvokomitatanoj.

K-do *Vrees* insistas, ke SAT havu oficialajn reprezentantojn en tiu institucio.

K-do *Belaud* kredas neutila, ke SAT havu oficialan membron en la L.-K. SAT gajnis pli da agnosko en la neŭtrala movado per la eldono de la « Plena Vortaro », verkita de L.K.-anoj, ol ĝi povus gajni per reprezentiĝo en la L.K.

Sekvas debateto klariganta la elektoprocedon de l'L.-K.-anoj, pri kiu K-do *Neergaard* konkludas: « Ĉiu persono rajtas proponi kandidaton por la L.K. Krome ĉiu faka societo k ĉiu landa asocio (ekz. ĉiuj LEA-oj por sia regiono). Ĉar la elektoj ne okazas laŭ politika aŭ religia vidpunkto, SAT prezentus kandidatojn kiel *faka* societo. La LK-anoj estas elektataj per simpla plimulto de la LK-anoj mem. »

La propono estas akceptita kiel deziresprimo al la P.-K. kontraŭ 2 *voĉoj.*

Debato pri Gvidrezolucio

K-do *Vrees* legas tekston de Gvidrezolucio (*vd. en la n-o 432*) proponatan por akcepto al la Kongreso. La prop. komisiono akceptis ĝin kontraŭ la voĉo de K-do Pâris. K-do *Pâris* diras, ke li trovas partojn akceptindajn en ĝi, sed ke li ne akceptas ĉiujn punktojn. Tial oni diskutu punkton post punkto. En tiu rezolucio montriĝas spiritostato, kiun li opinias neakceptebla, rilate la problemon de l'reunuigo de la movado.

K-do *Noël* (Parizo) petas ne voĉdoni blinde pri la rezolucio.

K-do *Glodo* diras, ke la kritikantoj devas alporti solvojn.

K-do *Scott* trovas ankaŭ necese pritrakti la rezolucion punkton post punkto.

Tiu procedmaniero estas akceptita kontraŭ 10 *voĉoj.*

La unua k dua paragrafoj de l'Rezolucio estas akceptitaj unuanime, sendiskute.

Al la tria paragrafo: K-do *Ĝermen* opinias nenecese paroli pri « voj-erarantoj », ĉar multaj IPE-anoj ne konas la estintan situacion; tial oni diru: « K-doj alie organizitaj ». Alineo *a*) estas akceptita unuanime kun anstataŭigo de l'vorto « voj-erarantoj ».

K-do *Pâris* (al alineo *b*)) trovas tute utopia la deziron reunuigi la movadon en « nia malnova domo ». Tiu taktiko neniel necesis, sur neniu kampo, k en neniu lando, liascie. Oni akcelis la unuiĝon nur per ambaŭflankaj interkonsentoj. Vidu ekz. la unuiĝon de la lab. sport-asocioj en Francio. Estas ne inde, ke vi konscie malakceptu la paŝon necesan al la reunuigo. Multaj pensas, ke la reunuiĝo povas okazi nur per du reunuigitaj asocioj en unu novan. Ni ne devas liveri al la IPE-gvidantoj pretekston por rifuzo, k eblon pravigi sian rifuzon antaŭ siaj anoj.

K-dino *Glodo-Tinland* mencias la aferojn okazantajn ĉe la franciaj sindikat-unuiĝoj. La unueco ĉe la instruistaj sindikatoj (C.G.T. k C.G.T.U.) estos fakto (kiel oni diris hieraŭ ĉe la ĵusa instruista kongreso) novjare per likvido de C.G.T.U. k reveno de la membroj al la malnova C.G.T. Sekve la rimarkoj de K-do Pâris pri malĝusta agmaniero ne havas valoron. Ŝi legas ankaŭ, por ilustri la nunan politikon de Komintern, la gvidliniojn donitajn al la junularo okaze de la lasta kongreso (rekomendoj labori ne nur ĉe laboristaj asocioj, sed ankaŭ ĉe religiaj k eĉ faŝistaj junularuniuĝoj por... akiri influon).

K-do *Bartelmes* riproĉas al K-do Pâris, ke li ne komprenis la spiriton de SAT k la sencon de la Statuto. Ĉiam la pordoj de SAT estis vaste malfermitaj por K-doj el ĉiuj tendencoj, k ili estas tiaj ankaŭ hodiaŭ. Kio do estas pli logika, ol ke tiuj, kiuj deziras vere la unuecon, venu en ĉi tiun domon gastigantan ĉiutendencanojn, kia estas SAT? Tia estas la ideo esprimita en la gvidrezolucio. La kompara de l'lab. esp. movado kun la afero de l'francaj lab. sportasocioj estas tute maltrafa: ŝajnas ja facile trovi interkonsenton, eĉ organizan unuecon, rilate sportekzercon k piedpilk-trupojn. Sed SAT kun sia sennacieca strukturo havas larĝan spirit-edukan planon, neniel kongruantan kun la celoj k taskoj de IPE.

K-do *Eriksson* diras, ke la fluaj paroloj de K-do Pâris ne povas influi tiujn, kiuj ne volas forlasi SAT, por ricevi unuecon. Oni akceptu la rezolucion tia, kia ĝi estas proponita.

K-do Lanti *alvenas ovaciate, dum aliflanke IPE-ano ĵetas de la balkono folietojn kun vortoj direktitaj kontraŭ K-do Lanti, kio kaŭzas perturbon eĉ pludaŭrantan post la fino de l'paroloj de K-do Lanti.*

K-do *Lanti* insistas pri la diroj de K-dino Glodo. Strange K-do Pâris skribas la historion. Estas vere, ke la sindikat-unueco en Francio restariĝas per reveno de l'skismigintoj en la malnovan domon. Rilate la politikan movadon, rilate la komunistojn k socialistojn, espereble la reunuiĝo ankaŭ okazos. Sed kiel? Legu la rezoluciojn lastatempe voĉdonitajn en Moskvo. La unuiĝo okazas per forlaso de la eraraj principoj, en la lastaj jaroj truditaj al la lab. movado. K-do Pâris devus malkaŝe deklari: Mi deziras la likvidon de SAT. Ja sciu, ke K-do Pâris iris kiel delegito de l'federacia komitato al la FEO-kongreso en Marseille k verkis rezolucion, en kiu oni povas legi, ke temas pri kreo de nova internacia organizo; sekve temas pri likvido de SAT.

K-do *Coldefy*, la prezidanto, vokas al ordo la perturbantan IPE-anon, dirante, ke li mem, preskaŭ la tuta de la kunveno, estas ano de la komunista partio.

K-do *Noël* (Parizo) diras, ke oni sincere deziras la unuecon, precipe en Francio; li estas tute malkontenta vidi la malemon al unuiĝo montratan de kelkaj estroj.

K-do *Provost* (Parizo) legitimas sin per 8-jara SAT-aneco; li demandas la kongreson, ĉu ĝi longtempe toleros la agadmanieron de K-do Lanti. Ĉi lasta vendis aĉajn broŝurojn ĝuste en komuna kunveno de parizregionaj lab. esp-istoj, kie temis trovi terenon de kunlaboro kun la komunistoj. Lanti simple provokis la komunistojn. Komunistoj ne havas lokon en SAT; li mem estas nur komunistema — se li estus komisto, li ne restus en SAT.

K-dino *Moore* opinias netaŭge diskuti ĉi tie pri la opinioj de K-do Lanti. Ŝi ne volas la likvidon de SAT, sed ke ĝi estu internacia organizo de la mondproletaro. Se ni volas, ke la opoziciuloj revenu en SAT, ni unue sidu kun ili en la sama ĉambrego k intertraktu kamaradece. Poste ni decidu, kion ni faros por la mondproletaro.

K-do *Scott* trovas, ke inter ni estas kelkaj infanoj. Li ne volas diskuti, ĉu la enhavo de la lasta broŝuro de Lanti estas aĉa aŭ ne. Sed li trovas nefeliĉa la intervenon hodiaŭan de K-do Lanti. Li ne kredas, ke la vortoj de K-do Pâris celas likvidon de SAT. La teksto de la rezolucio taŭgus, se ni ne sendus delegitojn al IPE-kongreso. Oni ne facile povas juĝi per letero pri sincero, sed jes, se oni kunsidas en sama ĉambro. Decidinte sendi delegitojn, ni devas esti singardemaj; tamen, kia ajn estu lia propra opinio, li promesas kiel delegito lojale sekvi la instrukciojn ĉi tie donatajn.

K-do *Pâris* diras, ke li komplete konsentas la sennaciecan strukturon de l'organizo k volas, ke restu la sama strukturo ankaŭ, se ni volas formi novan organizon. Li konfesas, ke li parolis en la FEO-organo pri « deziro krei tutmondan organizon ». Li ne proponas likvidon de SAT, precipe ne de ĝia spirito. Post unu jaro ni havos novajn spertojn. Voĉdoni en la nuna formo la paragrafon estus katastrofo por SAT. Tial li proponas anstataŭigi la vorton «... (la plej bona rimedo) estas » per « estus ». Li ne konsentas pri vortoj de Noël, ke kelkaj estroj kontraŭas unuecon; ĉiuj estas por unueco. Sed la kondiĉoj restas diskutotaj. C.G.T.U. montris al ni la vojon. Ĉu vi estas pli sektemaj ol C.G.T.U.? K-do Provost eraras, rekomendante al komunistoj eksiĝi el SAT; tiaokaze ili kontraŭus la novajn instrukciojn de Komintern. K-do Lanti estas nur simpla ano de SAT; propagandante alian sistemon, li ne propagandas oficiale por

SAT. Kiel SAT-anoj ni devas propagandi por SAT, ĉu ni estas sennaciistoj, anarkistoj aŭ socialistoj. La IPE-anoj ofte disdonis propagandfoliojn en niaj kunvenoj.

K-do *Joan*, parolante kiel tre malnova SAT-ano, pensas, ke eble SAT estas la sola organizo en la mondo, kiu jam de multaj jaroj povis kunigi ĉu anarkistojn, ĉu socialistojn, ĉu komunistojn. Li neniam konsentus ellasi tiun spiriton, kiu animis ĝis nun SAT; eĉ la nomon de SAT li tre ŝatas k kun granda malplezuro ĝin forlasus. Ni alvokas ĉiujn reeniri SAT, ĉu ili estis antaŭe anoj de SAT aŭ ne, tute egale. Al la komunistaj K-doj ni diros, ke ili povos daŭrigi pensi komuniste en nia rondo, same kiel alia anarkiste aŭ socialiste. Li tamen ne kredas, ke baldaŭ ili eniros la solan organizon, kiu konservis toleremon inter ĉiutendencaj laboristoj. Li avertas voĉdoni por la originala teksto de l'komisiono (sen la Pâris-a ŝanĝo).

K-do *Bienevelt* (Delft) koleras pri la neinda sinteno de la debatantoj, pri la reciprokaj atakoj, okazantaj ĉi tie, en la lando de la Revolucio. Ni ne venis al vi el la Nordo, por boksi. Li mencias memore sian lastjaran viziton al Valencio k poste al Zaragozo, kie li vidis agojn de solidaro de la laboristaro, helpe al strikantoj; k la laboristoj venkis. Li petas lasi la politikajn diskutojn al partioj k sindikatoj k unue zorgi kreskigi esperanton.

K-do *Ĝermen* petas la K-dojn rezigni pri atakoj k ofendaj vortoj. Li akceptas la tekston de la P.K. k opinias malnecese denove paroli pri la sennacieca strukturo. Oni ne parolu pri organiza unueco, sed pri unueca kunagado. Indus jam, se ni ĉesigus la interdisputojn. Eble estonte ni sukcesos fari pluajn paŝojn.

K-do *Cachon* pensas, ke se la agad-unueco realiĝis en Francio, tio okazis, ĉar la komunistoj kapitulacis antaŭ la C.G.T. Li citas ekzemplon el la tipografista sindikato, kie la reunuiĝo okazis per reveno al la malnova sindikato. Li proponas diri en la pridiskutata alineo « for-irintoj » anstataŭ « voj-erarantoj ».

K-do *Robert* (Le Raincy), ne volante respondi al personaj atakoj de K-do Pâris, sciigas, ke ĉi lasta ricevis lastsemajne malfid-esprimon de la FEO-Komitato.

La alineo b) de l'tria paragrafo estas voĉdone akceptita kontraŭ 4 voĉoj.

K-do *Vrees* proteste rimarkigas, ke tiu ĉi kongreso ne ŝajnas internacia, sed franca kongreso, k esence *Paris-a* (en du sencoj de la vorto). Ni ne volas aŭskulti la debatojn pri francaj aferoj. K-dino *Lindberg* (Stokholmo) faras saman rimarkon.

La alineo c) de l'tria paragrafo estas akceptita unuanime.

Post rimarko de K-do *Ĝermen*, ke la punkto 5) estas en kunligo kun la antaŭa, K-do *Pâris* proponas fini tiun alineon jene : « (ke la P.K....) malzorgu nenion, kio montriĝos oportuna por re-aligi la foririntojn al SAT k realigi kunagadon kun la aliaj lab.-esp-istaj organizoj aŭ por prepari la vojon al la sole kontentiga rimedo je la skismo : la organiza reunuigo de la tutmonda lab. esp. movado. »

La kongreso malakceptas la de K-do Pâris proponitan aldonon k akceptas la originalan tekston de la P.K. per 50 kontraŭ 28 voĉoj (multaj sindetenoj).

XVI-a Kongreso. Diversaĵoj.

K-do *Pâris* pledas por monkolekto por nederlandaj senlaboraj biciklistoj. Akceptite post rimarkoj de K-doj *ten Hagen* k *Ĝermen* pri diversaj specoj de senlaboruloj k pri evitindo kreskigi almozulajn morojn en niaj kongresoj.

K-do *Rosenbloom* plenumas la deziron de la Manĉestraj k Salfordaj SAT-anoj, invitante la 16-an SAT-kongreson al Manĉestro. Li esperas ankaŭ, ke tie okazos malpli pasiaj diskutoj.

K-do *Vrees* atentigas pri la gravega tasko : organizi SAT-kongreson. Tiu ĉi kongreso donis al ni multon agrablan k ĝuindan, sed ankaŭ multon malbonan, ekz. la hodiaŭajn debatojn. La kongreso en Manĉestro havu vere internacian aspekton.

K-do *Pikaar* (Roterdamo) opinias, ke la altaj veturkostoj ĝis Manĉestro malebligos bonan viziton de la kongreso.

K-do *Bartelmes* rekomendas akcepti la Manĉestran inviton. La Roterdamanoj, mem pretaj organizi SAT-kongreson, lasis interkonsente kun la P.-K. la antaŭecon al Manĉestro; ja en Britio ni devos ankoraŭ multe propagandi por SAT. La distanco ne devas esti motivo por ne iri tien. Ni ne devas ĉiam kongresi en la koro de Eŭropo; niaj ideoj devas penetri ĉien, k la kongresoj estas tre bona propagandilo.

K-do *Jordaan* (Salford) subtenas la Manĉestran inviton.

K-dino *Moon* same; ŝi invitas viziti Londonon, antaŭ ol iri al Manĉestro.

La Manĉestra invito estas akceptita unuanime kiel deziresprimo.

K-do *Prent* dankas nome de la holandaj senlaboruloj al K-do Pâris pro la agrabligo de la restado en Bulonjo (urbdomo, tendaro); li vokas aliĝi al SAT k eĉ, se eble, abonsubteni « Senn. Revuon ».

Al demando pri eldono de murkalendaro espista K-do *Bartelmes* respondas, ke la afero estos fintraktata inter la P.-K. k la estraro de l'Nederl. LEA. K-dino *Buis* (Bussum) diras kiel unu el la tri viktimoj de la tielnomata Somerlernejo, ke oni ne organizu plu tiajn entreprenojn, se oni ne scias ilin bone funkciigi.

K-do *Vrees* petas ekzameni pli-malaltigon de la kongres-kotizoj. Li proponas, ke estu diferenco inter la kotizoj de SAT-anoj k gastoj (la gastoj pagu pli). *(Akceptite unuanime de la kongreso.)*

K-do *Coldefy* diras, ke alvenis la fino de la 15-a Kongreso. Li esprimas sian dankon al la kongresanoj pro ilia ĉeesto k petas pardonon pro iagrada malordo, kiu estas kutimo en tiu ĉi lando. Li deziras, ke la kunvenintoj forportu ankaŭ belajn agrablajn impresojn el Parizo en siajn hejmojn!

La Kongreso finiĝas per kantado de « La Internacio ».

Samvespere K-do *P. Neergaard*, Lingvokomitatano, lekcias pri « Formtipoj de la Esperanta vortaro »; li donas la klarigojn helpe de demonstraciaj tabeloj, per kiuj li montras, kiun evoluon trapasas iuj vortformoj komparataj kun la nacilingvaj k internaciaj formoj, por trafi pure esp-an (idealan) formon.

Ĵaŭdon, la 8-an de aŭgusto, ĉ. 175 kongresanoj partoprenis la oficialan ekskurson al Versajlo, kun vizito al la kastelo, muzeo k parko.

Vendrede malpli nombra aro vizitis Fontainebleau (la kastelon k parton de la giganta arbarego).

Al K-do Pâris, organizinto de la somera lernejo antaŭkongresa

Kiu estas la kaŭzo, ke la somerlernejo tute malsukcesis ? Laŭ mia opinio la foresto de ĉiu ajn organizo. Escepte pri la loko, kiu estis belega, oni zorgis pri nenio.

Kiam en Nederlando oni organizas somerlernejon por la legantoj de « Emancipiĝo », gazeto por la renovigo de la socialismo, jam tre frue en la jaro oni anoncas lokon, paroladontojn, temojn k literaturon. La partoprenontoj devas anonci sin antaŭ difinita dato, k oni sciigas al ili detale pri la prezo de la restado k manĝado. Sed pri tiaj aferoj nia facilanima Pariza organizinto tute ne pensis... kun la konata rezulto.

H. A. Buis (17 981), partoprenintino.

Ekster nia movado

La XXVII-a Universala Kongreso Esperantista kiu devis okazi en Romo komence de aŭgusto, estis fakte nenio alia ol turisma entrepreno : ekskursego tra Italio k « krozado » surŝipa al norda Afriko. Tiu entrepreno (ĉu oni povas titoli ĝin Kongreso ?) malbone sukcesis, ĉiurilate, pro malbona organizado k tute ne estis laŭa al la promesoj faritaj antaŭe per ega tamtamo en « Heroldo » k aliaj gazetoj. Nek en la italaj urboj, nek sur la ŝipo la aranĝoj funkciis laŭprograme, k okazis eĉ tre malagrablaj scenoj inter organizantoj k seniluziigitaj kongresanoj. Okazis unu sola laborkunsido tre malbone vizitita (laŭ la konfeso de « Heroldo » mem) ! « La Malferma kunsido okazis iom seke, kiel ĝenerale tiu ĉi kongreso. »

« Supozeble neniam en estonteco oni ripetos ion similan », konkludas s-ro Jung pri la nesukcesinta eksperimento. Kaj kiel solajn pozitivajn flankojn li povas nomi la personan sankcion al tiu kongreso de *Musolini* k la proprapersonan oficialan inaŭguron de la kongreso fare de viceministro *Dumidei* (en la nomo de la reĝo k de Musolini); same la akcepton fare de oficialaj estraroj en la trapasitaj urboj (Florenco, Ĝenovo k.a.).

Korespondado

Britio

Paisley Esperanto-Klubo invitas amas-korespondajon por sia letervespero, la 17-an de decembro. Al ĉiuj ni nepre resp. Skribu al 5, George Place, *Paisley*, Skotlando.

Francio

Esperanto-kurso Drancy aranĝos baldaŭ ekspozicion por nova kurso. Sendu al ni materialon k skribu. Ni nepre respondos. Adr. : Esperanto-kurso, Kafejo Piétri, 20, aven. Pasteur, *Drancy* (Seine).

Hispanio

K-do *Ignacio Barjan*, kuracisto, str. Maestro Gozalvo, 16, *Valencia*, interŝ. PM. Ĉiu, kiu sendos al li 100 PM ricevos la saman kvanton de Hispanio. Certa respondo.

K-do *Juan Alcaraz*, str. Serranos, 40-1°, *Valencia*, dez. interŝ. PI, kĉl. Formala respondo.

Nederlando

K-dino *Clas v. d. Meulen* loĝas nun : Joh. Cousetstr. 26 bov., *Diemen*; dez. kor. kun ĉl. Gek-doj pĉt. per L,PI, gaz. ktp.

20-jara K-do deziras kor. kĉl. Gek-doj pĉt. Certa respondo. K-do *Jau Schaft*, Noordeinde C 114, *Oostzaan*.

Svedio

Korespondadon pri lab. temoj k interŝanĝadon de PM ; PI kun K-doj en ĉiuj landoj deziras K-do *Lennart Aberg*, G. Kungsvägen 19, *Skövde*.

P.-T.-T.-Esperanto

Fondiĝis esperanta studklubo « La nova vivo » por la malaltranga P.-T.-T.-personaro, kies sekretariejo estas ĉe K-do *J. Beek*, Rapenburgerstr. 76, *Amsterdam-C*.

Amsterdama SAT-Rondo

Subskribintoj deklaras, ke ili trovis la kason k koncernajn ajojn de la Rondo en bona ordo.

Julio 1935. *E.H. Edwards, C. Geel, C. Driehuys.*

Le Gérant: L. Glodeau.

Pres. Granchamp. Annemasse — 852-9-35